

พัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ (พ.ศ. 2450 – 2547)

สารนิพนธ์
ของ
พິงพิศ ภูมิจิตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์
พฤษภาคม 2550

พัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ (พ.ศ. 2450 – 2547)

บทคัดย่อ
ของ
พिंगพิศ ภูมิจิตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์
พฤษภาคม 2550

พึงพิศ ภูมิจิตร. (2550). พัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ (พ.ศ.2450 –2547).

สารนิพนธ์ กศ.ม. (ประวัติศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชมพูนุท นาควิรัช.

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาพัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ (พ.ศ.2450 – 2547)

จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ซึ่งเป็นโรงเรียนในเครือคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทยด้วยโรงเรียนหนึ่ง โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานตะวันตกตามแนวปรัชญาการศึกษาของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร และหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำกิจกรรมทั้งด้านวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตรและการช่วยเหลือสังคม

สตรีไทยตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมาที่ศึกษาจากโรงเรียนนี้จะมีความรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาการและงานฝีมือต่างๆเป็นอย่างดี เนื่องจากคณะผู้บริหารและคณาจารย์ได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามระบบของทางราชการ ให้ความเอาใจใส่อบรมสั่งสอนนักเรียนทั้งด้านจริยธรรมคุณธรรมและวิชาการมาโดยตลอด ประกอบกับตั้งอยู่ในเขตย่านธุรกิจสำคัญของกรุงเทพมหานคร จึงได้รับความนิยมจากผู้ปกครองทั้งนักธุรกิจ ข้าราชการ และบุคคลทั่วไปส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากขึ้นตามลำดับ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนแห่งนี้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข และเป็นคนดีมีคุณภาพช่วยเหลือประเทศชาติตลอดมา

THE DEVELOPMENT OF SAINT JOSEPH CONVENT SCHOOL. (1907-2004).

AN ABSTRACT

BY

PUENGPIS BHUMICHITR

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in History
at Srinakharinwirot University

May 2007

Puengpis Bhumichitr. (2007). *The Development of Saint Joseph Convent School. (1907 – 2004)*. Master's Project, M.Ed. (History). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Chompunut Nakirak

This paper studies the development of Saint Joseph Convent School (1907 - 2004).

Saint Joseph Convent School, which is one of Saint Paul de Chartre's schools, has been playing an important role in human resource development in Thai society. The school's teaching follows Western education policy, in particular the philosophy of Saint Paul de Chartre's group and the curriculum of the Ministry of Education. It also promotes students' academic, extracurricular and charitable activities.

Since the reign of King Chulalongkorn, women who graduated from this school have shown good foreign language proficiency, academic competence, and craft skills because the school board and faculty have developed efficient curriculums in compliance with the government system. The school also put emphasis on teaching both morality and academic skills. In addition, its location is in the middle of an important business district of Bangkok. All of these qualities make Saint Joseph Convent School very popular among businessmen, government workers, and general public. Students who graduated from this school have been prepared for life and have contributed to Thailand as quality citizens.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณา เรื่อง พัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ (พ.ศ. 2450 – 2547). ของ
พึงพิศ ภูมิจิตร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการ
ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชมพูนุท นาศิริรักษ์)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ชุ่มวัฒนะ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชมพูนุท นาศิริรักษ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี วงศ์สว่าง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ชุ่มวัฒนะ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขา วิชาประวัติศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเมตตาจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ชมพูนุท นาคริักษ์ ประธานคณะกรรมการการสอบและอาจารย์
ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ ข้อเสนอแนะและช่วยปรับปรุงแก้ไข
ข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ชาศริต ชุ่มวัฒนะ ประธานกรรมการบริหาร
หลักสูตร และกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผศ. ยุวดี วงศ์สว่าง กรรมการสอบสารนิพนธ์และอาจารย์
ในภาควิชาประวัติศาสตร์ทุกท่าน ที่เป็นผู้สอนให้ศิษย์มีความรู้และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์
ต่อสารนิพนธ์นี้เป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณเซอร์วาเลนติน มุ่งหมายและคณะเซอร์เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
ทุกท่านที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมชั้นสาขาวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อนๆ ร่วมงานที่โรงเรียนเซนต์
โยเซฟคอนเวนต์ที่เป็นกำลังใจและให้คำแนะนำมาโดยตลอด

ท้ายสุดขอโน้มระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา และครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้ตลอดมา

พึงพิศ ภูมิจิตร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
ความสำคัญของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
คำนิยามศัพท์	4
การศึกษาครั้งนี้ว่า	4
แหล่งข้อมูล	4
2 ความเป็นมาของนักบวชคาทอลิกในประเทศไทย	5
นักบวชคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก	5
กำเนิดของนักบวชหญิง	6
การเดินทางเข้ามาในประเทศไทยของนักบวชคาทอลิก	8
คณะนักบวชหญิงที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย	13
3 พัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	16
ประวัติความเป็นมา	16
พัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	20
ด้านระบบการศึกษา	20
ด้านการบริหาร	35
ด้านบุคลากร	39
4 บทบาทของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ในสังคมไทย	46
บทบาทด้านการศึกษา	46
บทบาทด้านสังคม	51

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป	56
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก	70
ภาคผนวก ก. ตราของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร	71
ภาคผนวก ข. ตราของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	73
ภาคผนวก ค. สัญลักษณ์ดอกกลีลีย์	75
ภาคผนวก ง. สีประจำโรงเรียน	77
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ได้รับพระมหากรุณาเป็นล้นพ้นจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ ได้เสด็จเยี่ยมชมกิจการต่างๆ หลายวาระและโอกาส	57
2 ภาพเซอร์แซง ซาเวียร์ ภคินีผู้ก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	58
3 ภาพเซอร์วาเลนติน มุ่งหมาย อธิการิณีและอาจารย์ใหญ่คนปัจจุบัน	59
4 หอประชุม Trinity Hall	60
5 แผนที่ตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	61
6 ภาพนักเรียนโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ในระยะแรก	62
7 ภาพเครื่องแบบนักเรียนชั้นประถมศึกษา	63
8 ภาพเครื่องแบบนักเรียนชั้นประถมปลายและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	64
9 ภาพเครื่องแบบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	65
10 ภาพโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	66

บทที่ 1

บทนำ

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2450 โดย แมร์แซนต์-ซาเวีย (Mere Saint Xavier) แห่งคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร¹ ซึ่งได้เริ่มเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทยครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2441 โดยพระสังฆราชเวย์ (Mgr. Vey) ซึ่งเป็นผู้แทนพระสันตะปาปาประจำประเทศไทยในขณะนั้น ได้ขอให้คณะภคินีที่ฝรั่งเศสส่งภคินีมาทำงานด้านการรักษาพยาบาล เนื่องจากในขณะนั้น กรุงเทพมหานครมีโรงพยาบาลของรัฐไม่กี่แห่ง ภคินี 6 รูป ได้เดินทางมาเริ่มงานที่โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์เป็นแห่งแรก ต่อมาอีก 5 ปี โรงเรียนของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตรที่ไซ่ง่อนถูกปิด ประกอบกับการศึกษาในประเทศไทยกำลังขยายตัว ทางทางได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงเรียนทั้งของราชการและเอกชน ภคินีจากไซ่ง่อน จึงได้อพยพมาช่วยงานด้านการศึกษา และสร้างโรงเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ขึ้นเป็นแห่งแรก เมื่อ พ.ศ. 2441 ต่อมาใน พ.ศ. 2449 ได้สร้างโรงเรียนเซนต์คาทาลีนคอนเวนต์ และ พ.ศ. 2450 จึงได้ก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์เป็นลำดับที่ 3 ตั้งอยู่บนถนนคอนเวนต์ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ มีพื้นที่ 16 ไร่ 1 งาน ซึ่งอยู่ในเขตใจกลางเมือง และได้สถาปนาโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ให้เป็นศูนย์กลางของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ในประเทศไทย

เมื่อแรกตั้งโรงเรียน มีผู้ปกครองเป็นชาวต่างประเทศ เสียส่วนมากที่ส่งลูกสาวมาเข้าโรงเรียน ใน 3 ปีแรก มีนักเรียนเพียง 12 คนเท่านั้น การสอนหนักไปในทางภาษาต่างประเทศ การดนตรี และอบรมจริยธรรม ต่อมาเมื่อภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นที่นิยมของคนไทย และมีความสำคัญมากขึ้น พ่อค้าและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ จึงได้ส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษามากขึ้นในระยะแรกของการก่อตั้ง มีทั้งนักเรียนประจำ นักเรียนไปกลับ และนักเรียนที่เป็นเด็กกำพร้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกครึ่งที่เกิดจากบิดาเป็นชาวตะวันตกมารดาเป็นชาวไทย ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนชาวตะวันตกในกรุงเทพฯ เติบโตขึ้นมาก เมื่อมีการปฏิรูปประเทศในทุกด้านสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัฐบาลไทยไม่มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทาง เช่น นักกฎหมาย วิศวกร สถาปนิก เป็นต้น จึงได้ว่าจ้างชาวตะวันตกมาเป็นกลไกสำคัญในการทำงาน บางคนมีครอบครัวในต่างประเทศอยู่แล้ว แต่มาได้ภรรยาและลูกเป็นคนไทย ดังนั้น เมื่อหมดสัญญาการทำงานจึงไม่พารภรรยาและบุตรกลับไปด้วย ทำให้ลูกครึ่งที่มีพ่อเป็นชาวต่างประเทศมักได้รับการ

¹ เพ็ญจันทร์ ภูมิเทศ. (2544). เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. หน้า 22.

เหยียดหยามในสังคมไทย คณะภคินีจึงเริ่มต้นงานอภิบาลผู้ยากไร้ไปพร้อมๆ กันกับงานด้านการศึกษา

การที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์เน้นการสอนด้านภาษาอย่างได้ผลและเข้มงวด กวดขัน อบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างเอาใจใส่ สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ส่งผลให้บรรดาคนดี ข้าราชการไทย รวมทั้งพ่อค้าเริ่มสนใจ และเกิดความนิยมส่งบุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษ ในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น สังคมในขณะนั้น เริ่มให้ความสำคัญกับการศึกษาของสตรี เมื่อการ ขยายตัวรับเด็กนักเรียนไทยเพิ่มขึ้น คือ มีนักเรียนไทยที่เป็นผู้หญิงมาเรียนมากขึ้น จึงจัดการเรียน การสอนใหม่ให้สอดคล้องกับแนวของระบบการศึกษาไทย หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนจึงถูก ปรับให้เหมาะสมกับภาวะที่เปลี่ยนแปลง

พ.ศ. 2480 โรงเรียนปรับปรุงหลักสูตร จนได้รับการรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าโรงเรียน ของรัฐบาล และได้นำหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแม่บทในการเรียนการสอนตลอดมา โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์เจริญเติบโต และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนนักเรียน เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งสิ้น 5,596 คน บุคลากรครู 327 คน เปิดสอนตั้งแต่ ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6¹

หลักการให้การอบรมของโรงเรียนเซนต์โยเซฟ คือ “ ศึกษาดี มีวินัย ใจเมตตา ใฝ่หา คุณธรรม เลิศล้ำการงาน ”² เป็นผลให้โรงเรียนเจริญเติบโต และมีการขยายห้องเรียนเพิ่มขึ้น รวมทั้ง มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล และสภาวะการ เปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมโลก โดยเฉพาะการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นจึงได้เปิดหลักสูตรใหม่โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนใน พ.ศ. 2540

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์นับจากวาระแรก ที่เด็กไทยสามัญชนมีโอกาสได้รับการศึกษาสืบมาจนถึงปัจจุบัน ภายใต้การดำเนินงานของคณะ ภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร เป็นผลให้เยาวชนไทยได้รับความรู้ มีคุณธรรมเติบโตเป็นพลเมืองมี คุณค่าของสังคมไทย

¹ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์.(2546). รายงานประจำปีโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. หน้า 7

² บุษบา ชูวิธ. (2532) . สภาพและปัญหาทางด้านการรักษาระเบียบวินัยนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาในเครือคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร แห่งประเทศไทย . หน้า 37

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ยังไม่พบงานวิจัยที่กล่าวถึงนี้ โดยเฉพาะ ที่ปรากฏเป็นเพียงงานวิจัยที่วิเคราะห์หลักการดำเนินงาน โดยมีผู้ปกครองมีส่วนร่วม และสภาพปัญหาของโรงเรียนโดยทั่วไป งานวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

เพ็ญจันทร์ ภูมิเทศ (2544) เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ พบว่าโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ดำเนินการด้านการศึกษา โดยยึดหลักการสอนให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจถึงสัจธรรมอันสูงส่งแห่งความเป็นมนุษย์ ด้วยการดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบวินัย สุภาพเรียบร้อย และประกอบหน้าที่การงาน ซึ่งตนเองรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถรักษาสุขภาพอนามัยของตน เพื่อร่างกายและจิตใจอยู่ในสภาวะที่จะประพฤติ และปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ งานวิจัยยังกล่าวถึงผู้ปกครองมีบทบาทในการเริ่มบริหารงานในโรงเรียนอีกด้วย

บุษบา ชูวิรัช (2532) สภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านการรักษาระเบียบวินัยนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร จากการศึกษาพบว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพนักเรียนของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัย และเสนอแนะแนวทางในการนำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานด้านการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สายหยุด ผิวเกลี้ยง (2538) พัฒนาการของการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ในประเทศไทย: การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ จากการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ พบว่าผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ พัฒนาการด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เน้นคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนที่จัดโดยคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตรในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2441 – 2537

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและจุดมุ่งหมายของการก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
3. เพื่อศึกษาถึงผลการดำเนินงาน ด้านการศึกษาของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและจุดมุ่งหมายของการก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
2. ทำให้เข้าใจถึงพัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
3. ทำให้เข้าใจถึงผลการดำเนินงาน ด้านการศึกษาของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์

ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการศึกษาบทบาทการพัฒนากิจการดำเนินงานด้านการศึกษาของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์

คำนิยามศัพท์

ภคินี มาจากคำว่า Sister หมายถึง สตรีที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก
สมัครใจอุทิศตนทำตามจุดมุ่งหมายของคณะ

บาทหลวง (Priest) หมายถึงนักพรตหรือนักบวชชายในศาสนาคริสต์นิกาย
โรมันคาทอลิก ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

การศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากหลักฐานขั้นต้น และหลักฐานชั้นรอง รวมทั้ง
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะครู ศิษย์เก่า โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
นำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

แหล่งข้อมูล

1. สำนักหอสมุดแห่งชาติ
2. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. หอสมุดโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
4. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. ภาคมัคศิษย์เก่าโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
6. หอสมุดวิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์
7. สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ความเป็นมาของนักบวชคาทอลิกในประเทศไทย

ในทวีปยุโรป มีนักบวชศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้ตั้งคณะของตนเองเป็นจำนวนมากเนื่องจากความศรัทธาที่มีต่อพระเป็นเจ้า โดยสร้างกฎข้อบังคับ และจุดมุ่งหมายให้ปฏิบัติเหมือนกันในคณะ เพื่อถวายแด่พระเป็นเจ้า เพราะมีความเชื่อว่า เมื่อสิ้นชีวิตแล้ววิญญาณจะได้ไปอยู่สวรรค์กับพระองค์ นอกจากทำเพื่อพระเป็นเจ้าแล้วนักบวช ยังถูกสอนให้ชักชวนเพื่อนมนุษย์มาศรัทธาต่อพระเป็นเจ้า ซึ่งเป็นสมัยที่มีการล่าอาณานิคมของชาติตะวันตกอีกด้วย ดังนั้น นักบวชจึงมีความกระตือรือร้นในการเผยแผ่ศาสนา เพื่อให้ทุกคนนับถือและศรัทธาพระเป็นเจ้า จึงปรากฏว่ามีผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก แพร่ขยายไปทุกทวีปรวมทั้งประเทศไทย

การค้นพบเส้นทางเดินเรือของยุโรปในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20 – 21 โปรตุเกส และสเปนเป็นสองประเทศมหาอำนาจทางทะเล ที่สามารถเดินเรือมาถึงทวีปเอเชีย เนื่องจากทั้งสองประเทศนับถือคริสต์ศาสนา จึงต้องการเผยแผ่ศาสนาของตนไปสู่ดินแดนเหล่านั้น สันตะปาปา (Pope) ได้มอบหน้าที่ส่งธรรมทูตให้แก่ภักษัตริย์ที่พบดินแดนใหม่ เพราะเหตุนี้ ธรรมทูตชุดแรกที่มาสยามจึงมาจากภักษัตริย์โปรตุเกส ตรงกับแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ใน พ.ศ. 2109 ¹

นักบวชคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก

ชีวิตนักบวชในคริสตศาสนา วิวัฒนาการมาจากชีวิตนักพรต คือ เป็นกลุ่มของผู้ที่มีความศรัทธาในศาสนาที่มาอยู่รวมกัน เพื่อจะสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างดีและเป็นระเบียบแบบแผน

การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของนักพรตในระยะแรกไม่ได้มีวินัยปฏิบัติเป็นขั้นตอนอย่างในปัจจุบัน เป็นแต่เพียงการทำเหมือนกันเท่านั้น ต่อมา นักบุญบาซิล (St. Basil) ได้กำหนดระเบียบต่างๆ ขึ้นให้เป็นวินัยสำหรับนักพรต ส่วนนักบุญออกัสติน (St. Augustine) ได้วางหลักสำหรับบาทหลวง (Priest) และบิชอป (Bishop) ที่ดำเนินชีวิตร่วมกลุ่ม (Community) กัน

ในพุทธศตวรรษที่ 10 นักบุญเบเนดิกแห่งเนอร์เซีย (St. Benedict of Nursia) เป็นผู้

¹ นางสาวจันทร์เพ็ญ ชีรานนท์. (2536). การศึกษาความคิดเห็นเชิงประเมินของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 30.

ก่อตั้งระบบอารามขึ้นในยุโรปตะวันตกมีกฎวินัยที่ชัดเจน อารามของนักพรตมักจะอยู่ในที่ห่างไกล ผู้คน บรรดานักพรตจึงหางานทำ งานที่ทำในระยะแรกๆ คือ งานด้านเกษตรกรรม เมื่อนักพรตมีจำนวนมากขึ้น อารามสามารถขยายที่ดินกว้างขวางออกไป ทำให้มีผลผลิตในรูปแบบที่หลากหลาย ต่อมาเมื่อเกิดการค้นคว้าวิทยาการต่างๆ ขึ้น นักพรตบางกลุ่มทำงานด้านเอกสาร บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เนื่องจากการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของพระวินัยสำหรับนักพรต งานของท่านจึงเป็นงานที่มีได้ทำเพื่อตนเอง หรือชื่อเสียงของตน เป็นงานที่ทำด้วยใจรัก และศรัทธาในพระเจ้า อารามนักพรตเหล่านี้ จึงกลายเป็นแหล่งสรรพวิทยาการไปโดยปริยาย จนถึงพุทธศตวรรษที่ 18 จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตมาเป็นแบบนักบวช (Religious life) คือ ผู้ถือข้อปฏิญาณ 3 ประการ ได้แก่ พรหมจรรย์ ความยากจน และความนอบน้อมเชื่อฟัง ในระยะเริ่มแรกจะมีแต่นักบวชชาย เรียกว่า ภราดา (Frère, Brother) และภายหลังจึงมีคณะนักบวชหญิง (Soeur หรือ Sister) พวกภราดาหลายคนทำหน้าที่เทศนาสั่งสอน และบางคนช่วยงานวัด พุทธศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักบวช มีคณะนักบวชในรูปแบบใหม่เกิดขึ้น คือ เป็นคณะนักบวชฆราวาส (Clerks regular) เช่น คณะเยสุอิต (Jesuits or The Society of Jesus) นักบวชคณะนี้ไม่ดำเนินชีวิตอยู่ในอารามแบบนักพรต แต่ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับฆราวาสอาจจะแบ่งกันอยู่แห่งละ 2 – 3 คน สมาชิกจะรวมกันสวดภาวนา

สำหรับนักบวชหญิง ในศตวรรษแรกๆ ก็เริ่มมีหญิงใจศรัทธาสมาศถือโสด และมีชีวิตอยู่กับภราดา สวดภาวนา แต่ก็ยังอยู่ในบ้านบิดามารดา ต่อมาได้เริ่มมีอารามนักพรตหญิงขึ้น พระวินัยของนักพรตหญิงคล้ายนักพรตชายในเรื่องข้อปฏิญาณ 3 ประการ ไม่ออกมาพบปะบุคคลภายนอก แต่ต่างจากนักพรตชายอยู่บ้างในเรื่องงาน คือ ผลิตงานฝีมือเพื่อเลี้ยงชีพ เช่น เย็บผ้า หรืออาภรณ์ที่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา ส่วนใหญ่อยู่ด้วยเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา

กำเนิดของนักบวชหญิง

นักบุญฟรังซิส เดอ ซาลส์ (St. François de Sales) ได้พยายามที่จะตั้งคณะนักบวชหญิงซึ่งไม่ขังตัวอยู่ในอารามแต่ให้อยู่ภายนอก เพื่อบริการคนเจ็บป่วย หรือผู้ต้องการความช่วยเหลือด้านอื่น ตั้งชื่อคณะว่า คณะเยยมเยียน (Soeurs de La Visitation) แต่คณะนี้ทำงานภายนอกได้ไม่นาน ก็ได้รับคำสั่งให้กลับเข้าอยู่ในอารามและเลิกติดต่อกับคนภายนอกเช่นเดิม

ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 22 นักบุญวินเซนต์ เดอ ปอล (St. Vincent de Paul) ชาวฝรั่งเศส มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับ ฟรังซิส เดอ ซาลส์ (François de Sales) ได้รวบรวมหญิงสาวโสดให้มาช่วยงานในด้านการพยาบาล และการสอนหนังสือเด็กๆ เมื่อแรกไม่ได้แต่งเครื่องแบบและไม่เรียกตัวเองว่า "Soeur หรือ Sister" เพราะถ้าเรียกเช่นนั้นจะต้องเข้าอยู่ในอารามเช่นเดียวกับคณะที่

ฟรังซัวส์ เดอ ชาลส์ แต่ใช้ชื่อว่า ธิดาเมตตาธรรม (Filles de Charité) และให้ถือชีวิตแบบนักบวช (Religious Life) โดยให้ปฏิญาณทีละปี ไม่มีการปฏิญาณตลอดชีวิตเหมือนนักบวชที่อยู่ตามอาราม ต่อมาคณะนักบวชประเภทเดียวกันนี้เกิดขึ้นทั่วไปในเมืองใหญ่ ภายหลังสำนักวาติกันจึงได้ยอมรับให้เป็นนักบวชได้เหมือนนักบวชที่อยู่ในอาราม นักบวชที่ปฏิบัติงานแพร่ธรรมภายนอกอาราม ลักษณะการทำงานที่แตกต่างกันออกไป เช่น คณะ "ธิดาเมตตาธรรม" ทำหน้าที่สอนเรียนรักษาพยาบาลและทำงานสงเคราะห์

คณะนักบวชแห่งพระเยซูและพระแม่มารี (Congrégation de Jesus et Marie) มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการอบรมให้แก่ผู้สมัครบวชให้ออกไปทำงานเพื่อช่วยคนยากจน ตั้งสถานที่ฝึกอบรมขึ้นชื่อว่า บ้านชุมพาบาลที่ดี (Bon Pasteur) เพื่อฝึกอาชีพและอบรมหญิงสาวที่ดำเนินชีวิตไม่ดีให้เลิกอาชีพที่ผิดกว่าและให้รักศักดิ์ศรีของตน

คณะนักบวชได้มีบทบาทในการจัดการศึกษา แต่โรงเรียนที่มีในระยะแรกมีเพียง เพื่อบุตรหลานของขุนนางและผู้มีฐานะ สำหรับของคนทั่วไป คือ โรงเรียนที่ศาสนจักรจัดขึ้นในเขตวัด เพื่อฝึกเด็กให้เป็นนักร้องประจำโบสถ์ หรือสอนด้านศาสนาแต่อย่างเดียว ต่อมาได้เริ่มมีการสอนวิชาการ วิชาที่สอน ได้แก่ ร้องเพลง อ่าน เขียน และคณิตศาสตร์เบื้องต้น

การตั้งโรงเรียนในระยะนี้ มีจุดประสงค์ เพื่อต่อสู้กับพวกโปรเตสแตนต์ ซึ่งกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วและเข้มแข็งมากในด้านการศึกษา เรียกว่า โรงเรียนสำหรับคาทอลิกใหม่ (Nouveaux Catholiques) เวลาเดียวกันมีการก่อตั้งบ้านเณร (Séminaire) เพื่อฝึกเด็กที่สนใจจะบวชเป็นบาทหลวงให้ทำงานช่วยขยายงานสอนไปยังสามัญชนทั่วไปมากขึ้น

สำหรับเด็กผู้หญิงแม่จะเป็นผู้สอนให้รู้จักหน้าที่แม่บ้าน และงานประจำวัน การจับจ่ายใช้สอย และงานอาชีพขึ้นอยู่กับว่า บ้านนั้นประกอบอาชีพใด จะได้รับการอบรมให้เป็นแม่เห้าย่า แม่เรือนอย่างเข้มงวดมากกว่าที่เราคิด เพราะจะต้องทำงานทั้งในบ้านและนอกบ้าน แต่สตรียังมีบทบาทในสังคมน้อยมาก เว้นแต่สตรีในราชสำนักหรือบุตรธิดาของขุนนาง จนกระทั่งคณะมงเซนิสต์ได้ให้ความสนใจแก่สตรีในเรื่องศาสนาในด้านเป็นผู้ที่เผยแผ่ศาสนา และตอนกลางศตวรรษนี้เองที่พวกนี้ให้ความสนใจลึกถึงไปถึงการศึกษาของสตรี ได้ตั้งโรงเรียนหญิงขึ้นใหม่ที่ อารามพอร์ท-รอยัล (Port-Royal) แต่ก็ได้ถูกปิดไปตั้งแต่ พ.ศ. 2159 เมื่อคณะมงเซนิสต์ถูกรุกราน เพราะเป็นโรงเรียนที่เคร่งครัดในศาสนาอย่างมากเกินไปจนกลายเป็นคนแคบในทุกด้าน

เฟเนอล็อง (Fenelon) เป็นบุคคลหนึ่งที่ให้แนวคิดและส่งเสริมการศึกษาของสตรีเป็นอันมาก เราจะเห็นได้จากผลงานเขียนของท่าน คือเรื่อง การศึกษาของสตรี แต่ท่านไม่สนับสนุนการนำเด็กหญิงเข้าไปอยู่ในอารามนักบวชหญิง (Convent) แบบของคณะมงเซนิสต์ ต้องการสอนให้เด็กเป็นผู้ดำเนินชีวิตในโลกอย่างปกติ และมีการเตรียมตัวให้ออกสู่สังคมได้อย่างดี โรงเรียนจึงไม่สอน

เพียงแค่การอ่านเขียน แต่สอนกฎไวยากรณ์ ประวัติศาสตร์ทั้งเก่าและใหม่ วรรณคดี ศิลปะ และดนตรีตามความถนัด การสอนต้องมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนและแน่นอนรวมทั้งให้มีความสุข- สนุก ด้วย เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงานของเด็ก การอบรมต้องควบคู่ไปกับการเล่น การแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง ทั้งในและนอกสถานที่และต้องการให้สตรีได้เรียนกฎหมายบ้านเมืองด้วย และให้รู้จักการทํานิติคดีด้วย ท่านได้กระตุ้นรัฐบาลให้หันมาพิจารณาเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีใครคิดจะตั้งโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กหญิงเหมือนกับโรงเรียนลาตินของเด็กชาย มีแต่เพียงการจ้างครูมาสอนตามบ้านเท่านั้น ส่วนชาวบ้านทั่วไปบางครั้งส่งบุตรสาวไปเรียนในโรงเรียนของเด็กชายซึ่งมีโรงเรียนของตนอยู่แล้ว ครูบางคนก็สอนเลขให้เด็กหญิงด้วย แต่เนื่องจากคำสั่งห้ามจากกษัตริย์มิให้เด็กหญิงเข้าไปเรียนปนกับเด็กชาย เพราะเหตุนี้เองเด็กหญิงบางคนจึงถูกส่งตัวไปอยู่ในบ้านของขุนนางหรือผู้มีอันจะกินเพื่อฝึกงานบ้านและฝึกมารยาทของสตรีชั้นสูงเพราะในขณะ นั้นยังไม่มีนักบวชที่ทำงานด้านการสอน ต่อมาเมื่อมีประกาศส่งคายนาแห่งเตรนที่สนับสนุนให้มีคณะนักบวชหญิงที่ทำหน้าที่สอนและอยู่ภายนอกอารามได้ จึงได้มีคณะนักบวชเกิดขึ้น เช่น คณะอูร์สุลินส์ (Ursulines) และคณะพระแม่เจ้า (Notre -Dame)การที่จะมีนักบวชหญิงทำการสอนนักเรียนในอารามที่ไม่ใช่นักพรตนั้นเป็นเรื่องที่ยังไม่ยอมรับ ในระยะแรกๆ การสอนก็ยังคงเป็นการสอนศาสนาอย่างเคร่งครัด

การเดินทางเข้ามาในประเทศไทยของนักบวชคาทอลิก

นักบวชในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเข้ามาเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยอยุธยา มีจุดมุ่งหมาย เพื่ออบรมสั่งสอนลูกหลานของชาวตะวันตกที่เดินทางเข้ามาค้าขายในประเทศไทย เผยแผ่ศาสนาให้แก่คนไทย และจัดตั้งสถานศึกษา เพื่อให้การอบรมแก่เด็ก ชาวโปรตุเกส เด็กชาวจีน และชาวเวียดนามที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย คนที่นับถือศาสนาคาทอลิกชาวบ้านที่สนใจและบุคคลในสังกัดของตนโดยสอนวิชาความรู้แบบยุโรป¹ นอกจากนี้ชาวตะวันตกยังได้รับผลประโยชน์ทางด้านการทูตอีกด้วย แต่ต้องประสบกับปัญหาต่างๆ อย่างมาก การเผยแผ่ศาสนาจึงมีทั้งที่ประสบความสำเร็จและถูกเบียดเบียน ขึ้นอยู่กับพระราโชบายของพระมหากษัตริย์ในแต่ละรัชกาลจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ การปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยรวมทั้งส่งเสริมการศึกษาตามแบบตะวันตกในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้นักบวชในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก หลายกลุ่ม สามารถเดินทางเข้ามาเผยแผ่ศาสนา ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือและทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ได้โดยเสรี

¹ วิวัฒน์ แพร่ศิริ. (2543). วิวัฒนาการและอนาคตภาพของการศึกษาคาทอลิกกับการพัฒนาสังคมไทย. หน้า 143.

นักบวชนิกายโรมันคาทอลิก เริ่มเข้ามาที่อยุธยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2054 สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 อุปราชโปรตุเกส ซึ่งเข้ายึดเมืองมะละกาได้ส่งทูตเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีทางการค้า และเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ามีการเผยแพร่ศาสนาให้แก่คนไทย จนกระทั่ง พ.ศ. 2110 ได้มีนักบวชคณะดอมินิกัน ชาวโปรตุเกส 2 ท่าน เข้ามาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาให้แก่ชาวโปรตุเกส และได้ทำการเผยแพร่ศาสนาให้คนไทยด้วย¹

การเข้ามาของนักบวชศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในช่วงไประยะหนึ่ง ถึงแผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชา จึงมีนักบวชคณะฟรังซิสกันอีก 2 ท่านเข้ามาเพื่อเผยแพร่ศาสนา ในสมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ มีนักบวชคณะเยซุอิต 2 ท่าน เดินทางมาจากประเทศอินเดียพร้อมกับพ่อค้าชาวโปรตุเกส แต่อยู่ได้เพียง 2 ปี ก็ล้มป่วยและสิ้นชีวิต

ช่วงปลายสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม มีบาทหลวงคณะเยซุอิตท่านหนึ่งได้เดินทางเข้ามายังกรุงศรีอยุธยา เพื่อดูแลคริสตศาสนิกชนชาวญี่ปุ่น แต่เกิดการขัดแย้งกับขุนนางไทย จึงถูกจับขังคุกและถูกวางยาพิษจนเสียชีวิตใน พ.ศ. 2173 สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง²

ต้นแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช คณะธรรมทูตได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ตั้งสำนักอยู่ที่กรุงศรีอยุธยาและเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ศาสนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้บุคคลบางกลุ่มเอาศาสนาคริสต์บ่งหน้าในการหาประโยชน์ส่วนตัว ทำให้คนไทยไม่ไว้วางใจคณะธรรมทูตคาทอลิก ประกอบกับทางการไทย ยังไม่เปิดโอกาสให้คนไทยมีสิทธิในการเลือกนับถือศาสนา คนไทยไม่มีสิทธิที่จะสมัครเป็นคริสตชน ดังนั้น คริสตชนในประเทศไทยจึงมีจำนวนน้อยส่วนมากจะเป็นคนชนหม่น้อย เช่น จีน ญี่ปุ่น ญวน³

การเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นไปด้วยดี สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงอนุญาตให้คนไทยเลือกนับถือศาสนาได้ ตามความสมัครใจ และโปรดเกล้าฯ ให้คณะนักบวชช่วยเหลือในการเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศ ในทวีปยุโรป แต่ในสมัยสมเด็จพระเพทราชา มีการเบียดเบียนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกอย่างรุนแรง โดยการห้ามนักบวชเผยแพร่ศาสนา วัดคริสต์หลายแห่งถูกทำลาย นักบวชหลายท่านถูกจับและถูกทารุณในคุกจนสิ้นชีวิต หลังจากนั้น ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกยังถูกเบียดเบียนอีก โดยเฉพาะในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ มีประกาศห้ามนักบวชออกจากเมืองหลวง ห้ามใช้ภาษาไทยสอนศาสนา ห้ามเผยแพร่ศาสนาคริสต์

¹ สหพันธ์อธิการเจ้าคณะนักบวชในประเทศไทย. (2545). *นักบวชหญิงและชายในประเทศไทย*. หน้า 42.

² สหพันธ์อธิการเจ้าคณะนักบวชในประเทศไทย. (2545). *นักบวชหญิงและชายในประเทศไทย*. หน้า 42 – 43.

³ อาเดรียง โลเน. (2539). *ประวัติมิสซังกรุงสยาม*. หน้า 21.

นิกายโรมันคาทอลิกแก่คนไทย มอญและลาว ข้อห้ามต่างๆ ในสมัยนี้ได้ถูกจารึกลงบนแผ่นศิลา และตั้งไว้ที่หน้าวัดนักบุญยอแซฟ กรุงศรีอยุธยา¹

เมื่อกรุงศรีอยุธยาล่มสลายใน พ.ศ. 2310 พม่า ได้กวาดต้อนนักบวชในศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิกหลายคน รวมทั้งคริสตศาสนิกชนจำนวนมากไปอยู่ประเทศพม่า แต่มีพวก นับถือศาสนาคริสต์ อีกจำนวนหนึ่งหลบหนีไปอยู่ที่เขมร

หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงกอบกู้เอกราช และปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ระยะเวลาความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์ไทยกับนักบวชศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จากต่างประเทศ และคนไทยที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นไปด้วยดี พระองค์ได้พระราชทานที่ดินริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กรุงธนบุรี เพื่อสร้างวัดข้างตาคูรัส ส่วนพวกคาทอลิกที่หลบหนีไปอยู่เขมรในช่วงเสียกรุงศรีอยุธยา ก็ได้กลับมาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่รอบๆ วัดนี้ ด้วยเหตุที่ สมเด็จพระเจ้าตากสิน ทรงโปรดปรานผู้มีความสามารถในการต่อสู้ กล้าหาญ ขยันและซื่อสัตย์ จึงทรงรับผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเข้าเป็นทหารมหาดเล็ก ล่ามและหมอรักษาโรค ทำให้บุคคลเหล่านี้มีฐานะเป็นข้าราชการ จึงต้องเข้าพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ทุกปี และเข้าร่วมพิธีทางศาสนาพุทธด้วย แต่นักบวชจากต่างประเทศได้ประกาศห้ามผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเข้าร่วมพิธี ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา ซึ่งเป็นประเพณีเก่าแก่ของบ้านเมือง ทำให้สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงขัดเคืองพระราชหฤทัย จึงสั่งห้ามคนไทยนับถือศาสนาคริสต์ และโปรดให้ขับไล่พวกนักบวชออกจากราชอาณาจักรไทยด้วย²

ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ถึงสิ้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พวกคาทอลิกค่อนข้างเก็บตัว บรรดานักบวชที่เป็นคนไทยไม่ค่อยออกจากเมืองหลวงไปเผยแผ่ศาสนาในต่างจังหวัด เพราะขาดทุนทรัพย์ อีกทั้งการห้ามเผยแผ่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในประเทศไทย ทำให้การเผยแผ่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ไม่ค่อยก้าวหน้า แต่ก็ยังมีบาทหลวงจากต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทย เช่น บิชอป ปัลเลอกซ์ (Bishop Pallegoix) ได้เดินทางมาถึงประเทศไทยใน พ.ศ. 2373 มีความรู้สึกว่าการเผยแผ่ศาสนาไม่ควรจะจำกัดขอบเขตให้อยู่แต่ในกรุงเทพฯ ท่านได้พยายามออกไปตรวจพื้นที่ในชนบท เพื่อเผยแผ่ศาสนา แต่ในระยะแรกถูกข้าหลวงเมืองลพบุรี จับ และนำตัวเข้ากรุงเทพฯ³

¹ สุรัช ชุมศรีพันธุ์. (2526). *ประวัติพระศาสนจักรไทย*. หน้า 145.

² วิกเตอร์ ลาเก; และ มาริอุส เบร์ย์. (2539). *ประวัติพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย*.

³ สุรัช ชุมศรีพันธุ์. (2526). *ประวัติพระศาสนจักรไทย*. หน้า 153.

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2394 – 2411) พระองค์ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้นักบวชในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเข้ามาเผยแผ่ศาสนาได้ และโปรดให้คนไทยนับถือศาสนาได้ตามความต้องการ ทรงดำเนินนโยบายเปิดประเทศ เจริญสัมพันธไมตรีกับชาวตะวันตกปรับปรุงประเทศในด้านต่างๆ ให้เจริญก้าวหน้าตามแบบตะวันตก แต่ในด้านการศึกษายังคงอยู่ในวงจำกัด คือ อยู่ในหมู่เจ้านายและข้าราชการชั้นสูงเท่านั้น รัฐบาล ยังไม่สามารถจัดตั้งโรงเรียนและจัดการศึกษาที่เป็นแบบแผนสำหรับประชาชนได้ แต่ความสนใจที่จะเรียนรู้วิทยาการตะวันตกในต่างประเทศได้เริ่มขึ้นแล้วในรัชกาลนี้ ความนิยมส่วนตัวที่จะเล่าเรียนภาษาและวิชาการต่างๆ จากพวกมิชชันนารี¹ ได้แพร่หลายมากขึ้น ทั้งในกลุ่มข้าราชการ และสามัญชนทั่วไป เนื่องมาจากการขยายตัวทางการค้า หลังทำสนธิสัญญาเบาริง ใน พ.ศ. 2398 มีผู้ออกไปเรียนภาษาอังกฤษที่สิงคโปร์ แต่ไม่ทราบว่ามีจำนวนเท่าใด ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวปรากฏหลักฐานว่า บุคคลเหล่านี้ได้กลับเข้ามารับราชการ 6 ท่าน คือ นายเทียนฮี้ (พระยาสารสินสวามิภักดิ์) นายสน (พระยาสมุทบุรานุรักษ์) นายสุด (พระยาอุตรกิจพิจารณา) นายเปลี่ยน (พระยาชนนินทรภักดี) นายปุ่น (พระยาธรรณิณเบศร์) และ นายอยู่ (หลวงสกลโลหะการ) นอกจากนี้ ยังมีนักเรียนที่บิดามารดาส่งไปเรียนเองและได้กลับเข้ามารับราชการอีก 3 ท่าน คือ พระอรรคราชวรราช (หวาด บุนนาค) พระยาอรรคราชวรราช (เนตร) และ เจ้าพระยาภาสกรวงศ์ (พร บุนนาค) ขณะเดียวกันยังมีนักเรียนที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษใน พ.ศ. 2400 อีก 2 ท่าน คือ นายทศ บุนนาค และ นายเทศ บุนนาค นักเรียนเหล่านี้ได้กลับมารับราชการเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ²

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411 – 2453) เริ่มการปฏิรูปการศึกษาแผนใหม่³ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตคนเข้ารับราชการให้เพียงพอกับหน่วยงานต่างๆ จะได้เป็นกำลังช่วยพัฒนาชาติ ให้เจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของชาติตะวันตก และเพื่อดำรงความเป็นเอกราชของชาติไทย นอกจากนี้ ยังต้องการให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการศึกษาและฝึกฝนอาชีพ จนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ แนวทางปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นให้คนไทยมีการศึกษาตามมาตรฐานของประเทศตะวันตก โดยการสนับสนุนให้บาทหลวงและมิชชันนารี จากต่างประเทศเปิดโรงเรียนและดำเนินการจัดการศึกษาแบบตะวันตกในประเทศไทย รวมทั้งอนุญาตให้ดำเนินการเผยแผ่ศาสนา ทั้งนี้ได้มีการออกพระราชบัญญัติให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาของ

¹ มิชชันนารี (Missionary) คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เผยแผ่ศาสนาในต่างประเทศ อาจเป็นนักบวชหรือฆราวาส

² ละออทอง อัมรินทร์รัตน์. (2522). การส่งนักเรียนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2411 – 2475 และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ไทย. วชิรญาณพนธ์. หน้า 26 – 33.

³ ภูมิชัย มูลศิลป์. (2516). การปฏิรูปการศึกษาในรัชกาลที่ 5. หน้า 67 – 98.

คนไทย ซึ่งมีใจความตอนหนึ่งว่า

การศาสนานั้น ไม่เป็นที่ขัดขวางสิ่งใดในราชการแผ่นดิน ผู้ใดเห็นว่า ศาสนาใดถูกต้องก็ถือตามใจชอบของผู้นั้น ผิดถูกก็อยู่แก่ผู้ที่นับถือศาสนานั้นเอง ผู้ใดเห็นว่าศาสนาพระเยซูดีก็ให้เขาถือตามใจชอบ เมื่อมีราชการบ้านเมืองต้องใช้ผู้ที่ถือศาสนาพระเยซู นั้นก็ใช้ได้ ศาสนาหาเป็นที่ขัดขวางห้ามปรามในราชการไม่ ...¹

ภายหลังจากมีพระบรมราชโองการดังกล่าว งานเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย จึงขยายตัวอย่างรวดเร็ว คณะนักบวชหลายคนได้ทยอยเดินทางเข้ามาในประเทศไทย เพื่อเผยแผ่ศาสนา ดำเนินงานด้านการศึกษา ช่วยเหลือคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส²

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453 – 2468) พระบรมราชโองการของพระองค์ คือ การปลูกฝังความรู้สึกชาตินิยมให้ประชาชนเกิดความรักชาติทรงส่งเสริมการศึกษา เช่น ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา และตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนมีความรู้ เพื่อนำไปช่วยกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การศึกษาคาทอลิก มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศชาติโดยการให้การศึกษาให้แก่เยาวชนไทยให้สามารถอ่านออกเขียนได้ด้วย

ในช่วงนี้เกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ไทยกับญี่ปุ่นทำสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องประกาศกฎอัยการศึกในเขตจังหวัดชายแดน 24 จังหวัด บรรดานักบวชศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกจากต่างประเทศ จึงเดินทางออกนอกประเทศเพื่อความปลอดภัย ในขณะเดียวกันเกิดการเบียดเบียนผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกอย่างรุนแรง เพราะเข้าใจว่าพวกเขาเป็นแนวร่วมของฝรั่งเศส ดังกรณีหมู่บ้านสองคอน จังหวัดนครพนม ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดคุ้มครองหมู่บ้าน ประกาศห้ามชาวบ้านนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก พร้อมทั้งประกาศลงโทษผู้ขัดขืนอย่างหนัก นักบวชชาวต่างประเทศที่หมู่บ้านสองคอนถูกบังคับให้เดินทางออกนอกประเทศ ทำให้ชาวบ้านที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกรวมกันเรียกร้องความเป็นธรรมอย่างสงบ ภายใต้การนำของครูสีฟอง อ่อนพิทักษ์ ภคินีอักแนสฟิลา ทิพย์สุข ภคินีคำบาง สีคำพอง คุณแม่อาคาทา

¹ สะอาด ไชยวัฒน์. (2519). *การศึกษาประวัติศาสตร์เปรียบเทียบงานธรรมทูตของโรมันคาทอลิกกับโปรเตสแตนต์ในประเทศไทย*. หน้า 206.

² นิภา พรฤกษ์งาม. (2543). *บทความเรื่อง "ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก" : แปลและบัญญัติศัพท์เฉพาะ ศาสนา*. วิทยานิพนธ์. หน้า 107.

พูดหา ว่องไว นางสาวเซซีลีอาบูดลี ว่องไว และนางสาวปีปีอานาคำไฟ ว่องไว ผลก็คือ ทั้ง 5 ท่านถูกฆ่าตาย เนื่องจากไม่ยอมทิ้งศาสนาคริสต์¹ และไม่เชื่อฟังคำขอร้องของเจ้าหน้าที่ ต่อมา พระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินสืบเรื่องราวที่เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และได้นำเสนอ ผลงานที่บรรดา คริสตชนทั้งห้าท่านได้ปฏิบัติต่อสำนักสันตปาปาที่กรุงโรม ใน พ.ศ. 2532 สันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2 (Pope John Paul II) ได้ประกาศให้บุคคลทั้งห้าท่านนี้ เป็นบุญราศี²

คณะนักบวชหญิงที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย

คณะนักบวชหญิงในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่เข้ามาในประเทศไทย³ สามารถจำแนกเป็นคณะต่างๆ และแต่ละคณะมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานแตกต่างกัน ดังนี้

ภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร (The Sisters of Saint Paul de Chartres) เข้ามาใน พ.ศ. 2441 โดยมาช่วยงานที่โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ถนนสาทร เขตสาทร กรุงเทพฯ พร้อมทั้งดูแลเด็กกำพร้าด้วย ต่อมาได้ดำเนินกิจการเปิดโรงเรียนสอนเยวชนหญิงในประเทศไทยซึ่งเป็นงานแรกตามจุดมุ่งหมายของผู้ก่อตั้งคณะที่ต้องการให้สมาชิกเป็นครูสอนเด็กหญิง ภคินีคณะนี้ได้ตั้งโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ โรงเรียนเซนต์คาทาลีนคอนแวนต์ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์และโรงเรียนอื่นๆ ในเครือของคณะอีกหลายแห่ง ขณะเดียวกันยังได้ส่งสมาชิกไปทำงานเผยแผ่ศาสนาในจังหวัดต่างๆ รวมทั้งในประเทศลาวด้วย

ภคินีคณะอูร์สุลิน (The Ursuline Sisters) ได้เข้ามาใน พ.ศ. 2467 โดยสมาชิกเริ่มแรกจำนวน 4 ท่านไปทำงานที่โรงเรียนโรสรี (Rosary) ปัจจุบันคือโรงเรียนกุหลาบวัฒนา ต่อมาได้ตั้งโรงเรียนขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่ถนนเพลินจิต คือ โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย ซึ่งเป็นศูนย์กลางของคณะอูร์สุลินในประเทศไทยและได้ตั้งโรงเรียนอีกหลายแห่งเช่น โรงเรียนวาสูเทวีเป็นต้น นอกจากนี้ภคินีคณะอูร์สุลินยังได้ส่งสมาชิกไปเผยแผ่ศาสนาตามที่ต่างๆรวมทั้งดำเนินงานด้านการศึกษาและสังคมสงเคราะห์ด้วย

¹ สำราญ วงศ์เสงี่ยม. (2543). *อัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง*. หน้า 23 – 24.

² บุญราศี (Beatification) คือบุคคลที่ประชาชนยอมรับว่า เป็นคริสตชนตัวอย่างได้สิ้นชีวิตลง แล้วก็ปรากฏว่า มีผู้ได้รับผลจากการสวดวิงวอนขอความช่วยเหลือจากท่าน บิชอบท้องถื่นนั้นๆ ก็จะดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น ประวัติของผู้ตาย และอัศจรรย์ต่างๆ ที่มีผู้ได้รับความช่วยเหลือ ทั้งนี้เพื่อจะได้มีข้อมูลที่แน่นอน และเป็นหลักฐานชัดเจน จากนั้นจึงรวบรวมเรื่องส่งไปยังสำนักวาติกัน เพื่อให้ดำเนินการสอบสวน จนเห็นสมควรจึงประกาศให้เป็นบุคคลที่ควรเคารพยกย่อง

³ สหพันธ์อธิการเจ้าคณะนักบวชในประเทศไทย. (2545). *นักบวชหญิงและชายในประเทศไทย*. หน้า 43 – 53.

ภคินีคณะคาร์แมลหรือคณะพระนางพรหมจารีมารีแห่งภูเขาคาร์แมล

(Discalced Carmelite Sisters of the Blessed Virgin Mary of Mount Carmel) มีจุดประสงค์เพื่อสวดภาวนาและทำสมาธิโดยไม่ติดต่อโลกภายนอก คนทั่วไปมักเรียกภคินีกลุ่มนี้ว่า ซีมิด ใน พ.ศ. 2468 ได้แยกตัวออกมาจากอาราม¹ ที่ไซ่ง่อน มาตั้งอารามขึ้นในประเทศไทยที่ถนนคอนแวนต์ กรุงเทพฯ ภายหลังได้เปิดอารามที่จังหวัดจันทบุรี นครสวรรค์และนครปฐม ตามลำดับ

ภคินีคณะศรีชุมพาบาล (The Good Shepherd Sisters) เข้ามาใน พ.ศ. 2508 เพื่อทำงานกับสตรีที่ยากจน ผู้ด้อยโอกาส หญิงมีครรภ์ที่ประสบปัญหาในชีวิต และผู้ที่สังคมรังเกียจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีที่มีอาชีพเป็นโสเภณี จะได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยให้ความเป็นเพื่อน บริการรักษา คำแนะนำและกำลังใจ เดิมมีที่ทำงานอยู่ซอยหลังสวน ถนนเพลินจิต ต่อมาได้ขยายงานออกไปอยู่ในชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับสตรี เช่น ที่เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีและที่จังหวัดพะเยา ภคินีคณะศรีชุมพาบาลนี้ มีส่วนช่วยเหลือสตรีเป็นจำนวนมาก ให้สู้กับปัญหาในชีวิตได้ โดยไม่ทำลายทั้งตัวเอง หรือชีวิตในครอบครัว ปัจจุบันคณะมีศูนย์กลางอยู่ในซอยแม่พระฟาติมาใกล้กับวัดแม่พระฟาติมา ดินแดง กรุงเทพฯ

คณะมิชชันนารีแห่งพระหฤทัยพระเยซูและพระนางมารีอา (The Missionaries of the Sacred Heart of Jesus and Mary) เข้ามาใน พ.ศ. 2508 เพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเยาวชนทั้งชายและหญิงในภาคเหนือที่ครอบครัวมีฐานะยากจน และไม่มีโอกาสที่จะศึกษาต่อในระดับสูง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในช่วงนั้นมีผลผลักดันให้เยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนหญิงต้องออกจากหมู่บ้าน เพื่อไปหาเงินมาจุนเจือครอบครัว เยาวชนหญิงจำนวนมากถูกล่อลวงไปสู่ธุรกิจขายบริการทางเพศ ดังนั้นคณะมิชชันนารีจึงได้สร้างสถานฝึกอาชีพและอบรมด้านจริยธรรมคำสอน สำหรับเยาวชนหญิงขึ้นที่บ้านมารีนา จังหวัดเชียงใหม่

ภคินีคณะธิดาเมตตาธรรมแห่งมิลาน (The Sisters of Charity of Milan) เดินทางจากประเทศพม่าไปอยู่ที่จังหวัดเชียงรายใน พ.ศ. 2509 โดยไปช่วยสอนการตัดเย็บเสื้อผ้า ให้แก่เด็กหญิงที่มาจากอำเภอเวียงป่าเป้า และเด็กชาวเขาเผ่าอาก้อ รวมทั้ง เริ่มสอนหนังสือ ให้แก่คนยากจนด้วย ต่อมาได้มีภคินีจากประเทศพม่ามาเพิ่มอีก จึงได้มีการสอนภาษาอังกฤษ และอบรมเยาวชนในด้านการพยาบาลด้วย

ภคินีคณะเมตตาธรรมแห่งนักบุญวินเซนต์เดอปอล (The Charity of Saint Vincent de Paul) เดินทางจากประเทศสหรัฐอเมริกามาถึงประเทศไทยเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2512 และได้มาทำงานกับคนโรคเรื้อน โดยฝึกสอนการตัดเย็บเสื้อผ้า ช่วยรักษาพยาบาลคนเจ็บป่วย ให้บริการด้านสังคมแก่ครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนและคนยากจนในหมู่บ้านเขตจังหวัด

¹ อาราม (Monastery or Convent) หมายถึง ที่อยู่อาศัยและสถานที่ปฏิบัติงานของนักบวช.

ขอนแก่นด้วย งานหลักของคณะคือ ดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อนตามคลินิก และนิคมต่างๆ พร้อมทั้งดูแลผู้ป่วยที่ติดเชื้อ HIV ด้วยในเวลาเดียวกัน ศูนย์กลางของคณะตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ

นักบวชคณะผู้ประกาศพระวาจาแห่งพระผู้ไถ่ (Congregation of Preachers of the Word of Christ the Redeemer) เป็นนักบวชชาวสเปน เข้ามาใน พ.ศ. 2523 โดยเข้ามาทำงานเป็นอาจารย์อยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีสมาชิก 5 ท่าน เป็นบาทหลวง 3 ท่าน และภคินี 2 ท่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแผ่ศาสนาแก่นักศึกษา โดยวิธีการจัดกิจกรรม

ภคินีคณะอัสสัมชัญ (The Religious of the Assumption) เดินทางมาจากประเทศฟิลิปปินส์ เข้ามาใน พ.ศ. 2523 เพื่อช่วยงานของศูนย์สังคมพัฒนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจุบันได้ย้ายมาเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ภคินีคณะฟรังซิสกันแห่งแม่พระปฏิสนธินิรมล (The Franciscan Sisters of the Immaculate Conception of the Holy Mother of God) เข้ามา ใน พ.ศ. 2528 เพื่อทำงานพัฒนาชุมชนที่หมู่บ้านหนองดินดำ อำเภอโนนไยน์ และที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ภคินีคณะแม่พระถวายองค์ในพระวิหาร (The Congregation of the Presentation of the Blessed Virgin Mary) เข้ามาใน พ.ศ. 2531 เพื่อเป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษแก่ผู้ที่กำลังเตรียมตัวบวชเป็นบาทหลวง และนักเรียนที่โรงเรียนดรุณาราชบุรี ศูนย์กลางของคณะตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ภคินีคณะออกัสตินแห่งแม่พระแห่งความบรรเทาใจ (The Augustinian Sisters of Our Lady of Consolation) มาจากประเทศฟิลิปปินส์ใน พ.ศ. 2534 เพื่อทำงานรับใช้ และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ยากจนและมีปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ที่ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ภคินีคณะธิดาแห่งนักบุญเปาโล (The Daughters of Saint Paulo) เข้ามาในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2537 เพื่อเผยแผ่ศาสนาโดยอาศัยสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและทำงานที่สำนักงานสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย

คณะธรรมทูตเซเวียร์แห่งพระนางมารี (The Xaverian Missionary Society of Mary) เข้ามาทำงานในเขตจังหวัดเชียงใหม่ใน พ.ศ. 2543 เพื่อเผยแผ่ศาสนา ดูแลสุขภาพ และส่งเสริมฐานะสตรีชาวเขาที่ยากจน

บทที่ 3

พัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์

ภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ซึ่งเป็นนักบวชหญิงในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ก่อตั้งขึ้นในประเทศฝรั่งเศส เดินทางเข้าเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทยในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยทางเรือผ่านมาทางประเทศเวียดนาม นักบวชคณะนี้ ได้ก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ขึ้น เพื่อให้ความรู้แก่เยาวชนหญิงที่ยากจนและเป็นฐานในการเผยแผ่ศาสนา ต่อมาด้วยความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น จึงเปิดรับเยาวชนหญิงทั่วไป กิจกรรมของโรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งเป็นโรงเรียนชั้นนำของประเทศไทยในปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมา

ภคินี คณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร (Congrégation des Soeurs de Saint Paul de Chartres) เป็นคณะนักบวชหญิง มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ทำงานในด้านการศึกษา และการรักษาพยาบาล รวมทั้งงานสงเคราะห์อื่นๆ

คณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ก่อตั้งขึ้นเนื่องจากความวุ่นวายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของฝรั่งเศส ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 ประกอบกับการปฏิรูปศาสนา ทำให้เกิดคณะนักบวชทั้งชายและหญิงในแนวมโนษย์นิยมแบบอุทิศตน แนวคิดทางศาสนาดังกล่าว ทำให้เกิดภาคปฏิบัติที่จะช่วยผู้ตกทุกข์ได้ยาก เช่น คณะเยี่ยมเยียน (Visitation) เพื่อเยี่ยมและรักษาคนเจ็บป่วยตามบ้าน

คณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร (St. Paul de Chartres) ก็เช่นเดียวกับคณะอื่น ก่อกำเนิดขึ้นมาใน พ.ศ. 2237 โดยบาทหลวงหลุยส์ โชเวต์ (Louis Chauvet) เจ้าอาวาสประจำตำบลเลอเววิลล์-ลา-เชอนาร์ด (Levesville-La-Chenard) ในเขตมณฑลชาร์ตร (Chartres) ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นสมรภูมิที่มีการต่อสู้และการปล้นอยู่เสมอ เป็นเหตุให้ชาวนาตกอยู่ในสภาพยากไร้ และทนทุกข์เวทนา คนจนจะไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเลย¹ บาทหลวงหลุยส์ โชเวต์เริ่มโครงการจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กชาวบ้านให้อ่านออกเขียนได้ ให้เรียนรู้ศาสนา และเชื่อมั่นในพระเจ้าระยะแรก มีหญิงสาวชาวนา 4 คน และหญิงตระกูลขุนนางอีก 1 คน ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร หญิงสาวทั้ง 5 คน ได้อุทิศตนในการรับใช้ผู้ตกทุกข์ได้ยาก พัฒนา

¹ อัสติพรพร เซนต์โยเซฟคอนเวนต์. (1907 – 1987). ไม่ปรากฏเลขหน้า.

หมู่บ้านเลอเววิล และหมู่บ้านใกล้เคียงทั้งในด้านมนุษยธรรม และด้านวิญญาณ ให้การอบรมเด็ก และหญิงสาวโดยไม่คิดมูลค่า ให้บริการการรักษาพยาบาล คนเจ็บตามโรงพยาบาลและตามบ้าน เยี่ยมเยียนคนยากจน และอบรมเด็กสาว ๆ ให้รู้จักทำงานให้สมศักดิ์ศรีของมนุษย์ งานของกลุ่ม หญิงสาวนี้ดำเนินไปด้วยดี ทำให้มีผู้สนใจและสมัครเป็นสมาชิกของคณะเพิ่มขึ้น เป็นที่รู้จักในนาม คณะธิดาโรงเรียน (Filles de l'École) หญิงสาวเหล่านี้ยังดำเนินชีวิตแบบนักบวช จึงได้ชื่อใหม่ว่า ธิดาเมตตาธรรม (Filles de Charité) ที่ภคินีเหล่านั้นต้องหาเลี้ยงชีพด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเอง เพื่อมิให้เป็นภาระของวัด

พ.ศ. 2250 ภคินี 2 ท่าน ได้รับเลือกให้ไปทำงานที่หมู่บ้านห่างไกลแห่งหนึ่งในซาโตเนฟ (Chateauneuf) นับเป็นการออกไปแพร่ธรรมเป็นครั้งแรก ต่อมาบาทหลวงโซเวต์ได้มอบคณะธิดาเมตตาธรรมให้อยู่ในความดูแลของบิชอปปอล โกเดต์ เด มาเรส์ (Mgr. Paul Godet des Marais) แห่งสังฆมณฑลชาร์ตร ประกอบกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้ประกาศกฤษฎีกา ให้จัดตั้งโรงเรียนขนาดเล็กทั่วฝรั่งเศสเพื่อสอนศาสนาคาทอลิกและสอนอ่านเขียนแก่ผู้ที่ต้องการ โรงเรียนของคณะธิดาเมตตาธรรมที่เปิดขึ้นก่อนแล้วนั้น จึงได้รับการสนับสนุนด้วย ภคินีได้มีบ้านหลังใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตวัดเซนต์โมริซ ที่ตำบลเซนต์ โมริซ (St. Maurice) ในเมืองชาร์ตร เรียกว่า "Filles de St. Maurice de Chartres"¹ พ.ศ. 2267 ผู้บัญชาการทหารเรือ เลขาธิการของรัฐบาลของฝรั่งเศส ได้ขอให้ บิชอปแห่งชาร์ตรส่งภคินีไปดูแลคนเจ็บป่วย และอบรมสั่งสอนเด็กที่ กิยาน หรือกาเยนน (Guiana) อาณานิคมฝรั่งเศส ในทวีปอเมริกาใต้² นับเป็นก้าวแรกที่คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร เริ่มออกแพร่ธรรมในต่างแดน ในระหว่างปฏิวัติฝรั่งเศส พ.ศ. 2332 อาราม โรงเรียน โรงพยาบาลที่ภคินีปฏิบัติงานถูกยึดไปหมด ภคินีถูกไล่ออกจากอาราม กระจายกระจัดกระจายกันไป จนถึงสมัยจักรพรรดินโปเลียน ข้าหลวงใหญ่ที่กิยานได้ส่งข่าวมาทางฝรั่งเศสขอภคินีไปปฏิบัติงานเพิ่มเติม จักรพรรดินโปเลียนให้เรือฟีนคณะธิดาเซนต์โมริสแห่งชาร์ตร (Filles de St. Maurice de Chartres) จึงให้ภคินีได้เข้าอยู่อาศัย ได้พระราชทานนามใหม่ว่า ภคินีผู้รักษาพยาบาลแห่งเซนต์ปอล (Soeurs Hospitalières de Saint Paul) ต่อมาได้เรียกว่า Soeurs de Saint Paul de Chartres ใน พ.ศ. 2474 สันตะปาปาปิโอที่ 11 อนุมัติให้ตั้งคณะอย่างเป็นทางการและรับรอง ธรรมนูญของคณะด้วย

คณะถือว่า การให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลทั้งหลาย เป็นงานหลักของคณะ ส่วนงานด้านการรักษาพยาบาลเป็นงานที่ควบคู่ไปกับการศึกษา เนื่องจากมีคนยากจนที่เจ็บป่วยและไม่มีผู้เยียวยารักษา ในอดีตบิชอป ปอล โกเดต์ เดมาเรส์ ได้ส่งภคินี 2 คน ไปเรียนวิชาพยาบาลที่

¹ 60 ปี โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์. (2529). ไม่ปรากฏเลขหน้า.

² สหพันธธิการเจ้าคณะแห่งประเทศไทย. (2545). นักบวชหญิงและชายในประเทศไทย. หน้า 240.

กรุงปารีส ภคินีได้ทำงานทั้งในโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาล และออกเยี่ยมเยียนผู้ป่วยตามหมู่บ้าน เช่นเดียวกับที่เคยปฏิบัติในวาระเริ่มก่อตั้งคณะภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร

ในประเทศไทยเอกชนเริ่มมีบทบาทด้านการจัดการศึกษาในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยในระยะแรกเป็นการจัดการศึกษาของคณะมิชชันนารี หรือหมอสอนศาสนาที่จัดการอบรมสั่งสอนให้คนไทยมีความรู้ในภาษา วรรณคดี และวิทยาการของตะวันตก สำหรับการจัดการศึกษาระบบโรงเรียนของเอกชนเริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้ชื่อว่า โรงเรียนมูลนิธิสามัญชลยศักดิ์ และนโยบายการศึกษาของชาติในสมัยนั้น คำนึงถึงความต้องการของบ้านเมืองและความเจริญของประเทศเป็นสำคัญ

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีชุมชนชาวตะวันตกเพิ่มมากขึ้นกว่าสมัยก่อน เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยชาวตะวันตกซึ่งเป็นผู้ชำนาญการด้านต่างๆ อาทิ การเงิน การคลัง กฎหมาย วิศวกร สถาปนิก ช่างสำรวจ และรังวัด ช่างไฟฟ้า มาช่วยวางแผนโครงสร้างการบริหารและพัฒนาประเทศ ให้ทันสมัยตามแบบตะวันตก ชุมชนชาวตะวันตก ที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว จะอยู่ในบริเวณ ตรอกโอเรียนเต็ล สุรวงศ์ บางรัก สีลม สาทร บ้านทวาย จึงเกิดความต้องการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่ทันสมัยเพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะโรงพยาบาลที่ทันสมัยแบบตะวันตก ใน พ.ศ. 2441 บิชอปเวย์ (Bishop Vey) มีความประสงค์จะสร้างโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ที่กรุงเทพฯ ได้ขอความร่วมมือไปยัง ภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร แขวงไซ่ง่อน เนื่องจากเป็นศูนย์กลางสำคัญของนักบวชหญิงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบกับท่านได้เห็นการทำงานของคณะนี้ ในที่อื่นมาก่อน และเห็นว่าทำงานได้ผลดียิ่ง ทั้งด้านการพยาบาลและการศึกษา¹ เพื่อขอให้ส่งภคินีเข้ามาช่วยงานโรงพยาบาล แมร์กังดีต์ ซึ่งเป็นอธิการินีเจ้าคณะแขวงไซ่ง่อน จึงได้ส่งภคินีซึ่งเป็นชาวฝรั่งเศส 7 ท่าน คือ ภคินีอิกญาส เดอ เยซู (Ignase de Jesus) ภคินีดอนาเซียน (Dorna Sein) ภคินี คามิล เดอ เยซู (Camille de Jesus) ภคินี เซราฟิน เดอ มารี Cerafine de Marie) ภคินี เอดมอนส์ (Edmon) ภคินี เออเชนี เดอ ซาเครเกอ (Eugenie de Sacre Coeur) และภคินี ซอง แบร์มองซ์ (Jean Bermance) เข้ามาช่วยงานในประเทศไทยตามที่บิชอปเวย์ต้องการ คณะภคินีได้เดินทางมาถึงประเทศไทย ในวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2441² โดยมีนายแพทย์บัวซ์ ซึ่งเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ให้การต้อนรับ และให้คำแนะนำการทำงานด้านการดูแลผู้ป่วยและการเรียนภาษาไทย ซึ่งเป็นงานแรกของคณะภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตรรุ่นแรกที่เดินทางมาทำงานในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ของคณะภคินี ในเขตแดนของ

¹ สหพันธ์อธิการเจ้าคณะแห่งประเทศไทย. (2545). *นักบวชหญิงและชายในประเทศไทย*. หน้า 44.

² สหพันธ์อธิการเจ้าคณะแห่งประเทศไทย. (2545). *นักบวชหญิงและชายในประเทศไทย*. หน้า 240.

ฝรั่งเศส ใครจะดีนัก เนื่องจากรัฐบาลฝรั่งเศสในขณะนั้น ได้ออกกฎหมายให้โอนทรัพย์สินของคณะนักบวช ที่ทำงานของฆราวาส เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นของรัฐ แมร์กังดีได้ทราบว่ากฎหมายที่บังคับ ให้โอนทุกสิ่งให้ฆราวาสนั้น จะใช้บังคับครอบคลุมไปถึงอาณานิคมทุกแห่งของฝรั่งเศสด้วย รวมทั้งดินแดนอินโดจีนของฝรั่งเศสที่ท่านดูแลอยู่ ท่านเห็นความจำเป็นที่จะต้องส่งภคินีไปทำงานในดินแดนที่มีได้เป็นของฝรั่งเศส เพื่อภคินีจะเลี้ยงชีพตนเองได้ และสยามเป็นดินแดนปลอดภัยที่อยู่ใกล้ที่สุด

ต่อมาอีก 5 ปี โรงเรียนของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตรที่ไซ่ง่อนถูกปิด ประกอบกับการศึกษาในประเทศไทยกำลังขยายตัว ทางกรมได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงเรียนทั้งของราชการและเอกชน ภคินีจึงได้อพยพมาจากไซ่ง่อนและสร้างโรงเรียนขึ้นในประเทศไทย

ในขณะนั้นภคินีกำลังจัดระเบียบสถานของคณะธิดารักษ์กางเขน นักบวชหญิงพื้นเมืองของมิสซังกรุงเทพฯ (ปัจจุบัน คือ คณะพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ) ที่วัดเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ สามเสน ดังนั้น บิชอปเวย์ จึงยินดียอมรับภคินีเพิ่มขึ้นเพื่อช่วยงานนี้

ต่อมาใน พ.ศ. 2441 แมร์แซงซาเวียร์ ได้รับการแต่งตั้งจากแขวงไซ่ง่อน ให้เป็นผู้ดูแลกิจการของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตรในประเทศไทย บาทหลวงกลอมเบต์ ซึ่งเป็นนักบวชของคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส มีความต้องการให้ภคินีมาช่วยสอนเด็กยากจนและดูแลเด็กกำพร้า จึงได้ขอภคินีมาบริหารงานที่โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ซึ่งเป็นโรงเรียนคาทอลิกหญิงแห่งแรกในประเทศไทย การดำเนินงานจัดการศึกษาของภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ที่โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ ผู้ปกครอง นิยมส่งบุตรเข้าเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้น เนื่องจากภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ทำงานอย่างจริงจัง จริงใจ เอาใจใส่ ขยันและมีความรักในงานที่ทำ จึงทำให้คณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร เปิดโรงเรียนเพื่อให้บริการทางด้านการศึกษาแก่เยาวชนไทยอีกหลายแห่ง เช่น พ.ศ. 2449 เปิดโรงเรียนเซนต์คาทาลีนคอนแวนต์ ที่กุฎีจีนธนบุรี

วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2450 แมร์แซงต์ซาเวียร์ (Mere Saint Xavier) ได้ก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์¹ ขึ้น ที่ถนนคอนเวนต์ สี่ลม กรุงเทพฯ² สองทศวรรษแรกมีจุดประสงค์ เพื่อรับนักเรียนที่เป็นบุตรและธิดาชาวยุโรปที่เข้ามาพำนักอาศัยในประเทศไทย แต่มีนักเรียนไทยได้สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนนี้ด้วย เด็กนักเรียนได้รับการดูแลทั้งทางด้านวิชาการและความเข้มงวด

¹ คำว่า คอนเวนต์ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Convent แปลว่า สถานที่พักหรือที่ทำงานของภคินีในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

² วัชรสมโภชเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. (2525). ไม่ปรากฏเลขหน้า.

กวดขันอบรมสั่งสอนในด้านจริยธรรมและกิริยามารยาท ด้วยความตั้งใจและการเอาใจใส่ดูแลนักเรียน บรรดาคนหัด ข้าราชการและพ่อค้าไทยจึงให้ความสนใจและเริ่มนิยมส่งบุตรหลานของตนมาเข้ารับการศึกษานในโรงเรียน ทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เมื่อมีเด็กนักเรียนไทยเข้ามาศึกษามากขึ้น โรงเรียนจึงพัฒนาหลักสูตร และปรับปรุงให้เหมาะสมกับภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป มีการจัดระบบการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับแนวทางของระบบการศึกษาไทย

นอกจากหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาแล้ว โรงเรียนได้ยึดปรัชญาทางการศึกษา ของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร เป็นแนวทางควบคู่ไปในการอบรมสั่งสอนนักเรียน พัฒนาการของนักเรียนนั้น ไม่ได้อยู่เฉพาะเพียงเฉพาะแต่ทางด้านวิชาการเท่านั้น ปรัชญาของคณะภคินีฯ ได้มุ่งเน้นความเป็นผู้รู้จัก และเข้าถึงสัจธรรมอันสูงส่งแห่งความเป็นมนุษย์นั่นคือ สามารถจะดำเนินชีวิตของตนไปในทางที่ดี มีวินัย สุภาพ เรียบง่าย และมีเมตตาธรรม โรงเรียนเน้นส่งเสริมคุณค่าของจริยธรรมและคุณธรรมให้บังเกิดขึ้นในตัวของนักเรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอและตลอดไป และเป็นที่น่าชื่นชมยินดีที่นักเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์หลายคนได้รับรางวัลตัวอย่างการเป็นเยาวชนที่ดีเด่นของชาติ หรือเป็นตัวแทนของเยาวชนคัดเลือกให้ไปทำกิจกรรมสังคมในด้านต่างๆ

พัฒนาการของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ได้มีการพัฒนาทางการศึกษา คุณธรรมจริยธรรม เริ่มจากภคินีชาวต่างประเทศ ภคินีชาวไทยที่สมัครบวชเป็นภคินีในคณะนี้ ผู้ปกครอง บรรดาศิษย์เก่า และนักเรียนทุกคนต่างมุ่งมั่นในการพัฒนาสถาบันนี้มาตลอด ทำให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับในสังคมทางด้านความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม

ความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนสามารถแยกพิจารณาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ด้านระบบการศึกษา

สภาพของโรงเรียนเริ่มต้นจากโรงเรียนเล็กๆ และได้รับการพัฒนาจนทำให้โรงเรียนเจริญเติบโตขึ้นเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ของเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ของกรุงเทพมหานคร ใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษา โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ได้จัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล

1.1 โครงสร้างการศึกษา

โครงสร้างของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ยึดแบบของกระทรวงศึกษาธิการ ผสมผสานกับหลักคำสอนของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และนโยบายของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร

ในระยะแรกโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ใช้โครงสร้างการศึกษาแบบตะวันตก การจัดศึกษาจึงใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส เป็นหลัก วิชาที่สอน ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จริยธรรม วาดเขียน ดนตรีและการฝีมือ ใน พ.ศ. 2480 โรงเรียนได้ขออนุญาตเปิดเป็นโรงเรียนประเภทมัธยมศึกษา รับเด็กเข้าเรียนทั้งชายและหญิงอายุ อย่างต่ำ 4 ปี เพื่อเข้าเรียนในชั้นในชั้นมูล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประโยคเตรียมอุดมศึกษา มีนักเรียนทั้งประจำและไป-กลับ นักเรียนชายให้เป็นนักเรียนไป-กลับเท่านั้น ส่วนนักเรียนหญิง สามารถสมัครเข้าเป็นนักเรียนประจำได้

เนื่องจากครูที่เป็นคนไทยมีน้อยไม่เพียงพอับความต้องการ กระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีคุณภาพได้รับการยกย่อง จึงอนุญาตให้โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ได้เปิดทำการสอนนักเรียนฝึกหัดครูเป็นปีแรก ใน พ.ศ. 2482 มีนักเรียนฝึกหัดครูที่จบหลักสูตรสามารถทำงานได้จำนวน 42 คน ได้ทำการสอนฝึกหัดครูจนถึง พ.ศ. 2486 ก็ได้รับคำสั่งจากกระทรวงศึกษาธิการให้งดรับนักเรียนฝึกหัดครู พ.ศ. 2489 เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการสามารถดำเนินการเปิดสอนเองได้แล้ว

ใน พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับโครงสร้างการศึกษาของชาติใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์จึงได้ปรับโครงสร้างการศึกษาตามแบบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งเป็นชั้นประถมศึกษา 7 ปี (ป.1-7) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (ม.ศ.1 – 3) และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปี (ม.ศ.4 – 5) ใน พ.ศ. 2506 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ได้เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นครั้งแรก โดยเปิดสายศิลป์ 1 ห้อง สายวิทย์ 1 ห้อง รับเฉพาะนักเรียนหญิงเท่านั้น โดยเปิดรับสมัครนักเรียนแผนกละ 35 คน เพื่อเตรียมนักเรียนเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างมาก

พ.ศ. 2540 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับโครงสร้างการศึกษาชาติ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ จึงปรับโครงสร้างการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ดังนี้ ช่วงชั้นที่ 1 ใช้เวลาเรียน 3 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3) ช่วงชั้นที่ 2 ใช้เวลาเรียน 3 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) ช่วงชั้นที่ 3 ใช้เวลาเรียน 3 ปี (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ช่วงชั้นที่ 4 ใช้เวลาเรียน 3 ปี (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) กำหนดสาระ

การเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะ กระบวนการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แปรกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 จุดมุ่งหมาย

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เป็นสถาบันที่เก่าแก่ มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นสถาบันการศึกษาที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ มีความทันสมัย และก้าวหน้าสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มุ่งเน้นผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มี คุณภาพ รักศักดิ์ศรี มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้สร้างเสริมสังคมให้ดีขึ้น ทำให้เกิด การพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ประเทศชาติและสังคมโลก

หลังจากจัดการศึกษาในประเทศไทย คณะภคินี เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้นำ พระวินัยของคณะที่ว่าด้วย เมตตาธรรม ระเบียบวินัย สุภาพเรียบร้อย การงาน มาจัดทำเป็น ปรกฏการศึกษาของโรงเรียนในเครือของคณะ ดังนี้

การให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าถึงสัจธรรมอันสูงส่งแห่งความเป็นมนุษย์ ด้วยการ ดำเนินชีวิต อย่างมีระเบียบวินัย สุภาพเรียบร้อย และเปี่ยมด้วยเมตตาธรรม มีเจตนารมณ์แน่วแน่ ที่จะศึกษาศาสตร์ และศิลป์แขนงต่างๆ ประกอบหน้าที่การงาน ซึ่งตนเองรับผิดชอบอยู่อย่างเต็ม ความสามารถ รวมทั้งเรียนรู้ที่จะรักษาสุขภาพพลานามัยของตน เพื่อให้ร่างกายและจิตใจอยู่ใน สภาวะที่จะประพฤติ และปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงไปด้วยดี¹ ปรกฏการศึกษานี้ คือ สิ่งที่คุณภคินี ได้ปฏิบัติในชีวิตของภคินี พร้อมทั้งถ่ายทอดแก่ศิษย์ในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ทุกรุ่นทุกสมัย แม้ว่า ในระยะแรกจะมีได้นำคติพจน์ดังกล่าวมาเขียนเป็นปรกฏการศึกษาโดยตรง จนกระทั่ง การประชุมสมัชชาแขวง เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2534 อธิการิณีเจ้าคณะแขวง คุณภคินี เซนต์ ปอล เดอ ชาร์ตร แมร์ มีเรียม นิภา กิจเจริญ และคณะที่ปรึกษา รวมทั้งอธิการิณี และครูใหญ่ของ ทุกโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้มีมติรับรองหนังสือจิตตารมณ์การศึกษาของโรงเรียน ในเครือภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ซึ่งคณะกรรมการวิชาการของคุณภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้จัดทำขึ้นใน พ.ศ. 2534 เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของทุกโรงเรียน²

¹ จิตตารมณ์การศึกษาของโรงเรียนในเครือภคินี เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร. 2534.

² นางสาวจันทร์เพ็ญ ชีวานนท์. (2536). การศึกษาความคิดเห็นเชิงประเมินของศิษย์เก่าเกี่ยวกับ ปรกฏการศึกษาของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล. หน้า 4 – 8.

ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนในเครือ เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร หมายถึง ความคิด ความเชื่อ และหลักการของคณะนักบวชหญิงที่มีชื่อว่า คณะภคินี เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ที่มีต่อการจัดการศึกษาทั้งในด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน การเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือความเชื่อนั้น

ปรัชญาการศึกษาของภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร มีเป้าหมายของการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนเป็นหลัก โดยอาศัยพระพรของพระเป็นเจ้า ยึดถืออุดมการณ์มนุษยนิยมที่ถือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และพระเจ้าเป็นคุณค่าสูงสุด คือ การจัดการศึกษานูรัักษ์ของชาวคริสต์ (Spiritualistic Christian Education) ซึ่งยังคงยึดถือแนวคำสอนศาสนาเป็นสิ่งถูกต้องสูงสุด ค่านิยมทางศาสนาอยู่ในทุกส่วนของการศึกษา และชีวิตสังคมทุกด้าน การจัดการศึกษาเสรีนิยมของชาวคริสต์ (Liberative Christian Education) แยกคำสั่งสอนทางศาสนาและวิชาการออกจากกัน ดังนั้น ความเชื่อทางศาสนา จึงเป็นความเชื่อส่วนบุคคลที่จะรับรู้เองได้ ยอมรับผลสรุปทางวิทยาศาสตร์ และการปฏิรูปวิชาการใหม่ การจัดการศึกษาเสรีนิยมของชาวคริสต์เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งปลดปล่อยมนุษย์จากพันธนาการแห่งความทุกข์และความยากจน ดังนั้น ผู้นำศาสนาจึงมีส่วนร่วมในการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมให้ดีขึ้น โดยผ่านทางการศึกษา¹

การจัดการศึกษาของภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร เป็นแบบลักษณะที่สอง กล่าวคือ มิได้จำกัดเฉพาะผู้เรียนที่นับถือศาสนาคาทอลิกเท่านั้น หรือมุ่งใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปสังคม ทั้งนี้เพราะถือว่า การเรียนนั้นเป็นสิ่งสากล และมนุษย์ทุกคนเป็นบุตรของพระเจ้า ซึ่งถือตามแนวทางของลัทธินิรันตรวาทนิยม (Perennialism) แนวมนุษยนิยมชาวคริสต์

มาแมร์ มีเรียม กิจเจริญ อธิการเจ้าคณะแขวงภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้กล่าวถึงปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน อันสะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาการศึกษาของภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร เป็นนิรันตรวาทนิยมและสารัตถนิยมที่ผสมผสานกันได้อย่างกลมกลืน เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องการอนุรักษสิ่งที่ดีงามไว้ในสังคม ให้อนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ มีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปและอยู่ในกรอบ²

มุ่งผลิตคนเต็มคน... นั่นคือ นักเรียนของเราจะต้องได้รับความรู้ทางวิชาการอย่างดีที่สุด ที่กำลังของเราจะอำนวย ซึ่งก็นับว่ายังไม่พอ เขาจะต้องได้รับการอบรมจิตใจให้รู้ผิดรู้ถูก ให้มีวิจารณญาณเพื่อที่จะดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกที่ควรในวันข้างหน้า เราถือว่าเราผลิตเยาวชน

¹นางสาวจันทร์เพ็ญ ชีวานนท์. (2536). การศึกษาความคิดเห็นเชิงประเมินของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล. หน้า 86 – 90.

²แหล่งเดิม. หน้า 92.

ออกไปเป็นพลังในการพัฒนาชาติบ้านเมือง นักเรียนที่เก่งกล้าทางวิชาการก็เปรียบได้กับพลังที่มีศักยภาพสูง แต่หากเขาขาดสติขาดศีลธรรมและวิจารณ์ญาณของตนเอง ก็อาจจะผลักดันประเทศไปอย่างรุนแรง และไร้จุดหมาย อาจเข้ารกเข้าพังกันไปคนละทางสองทาง ซึ่งถ้าแตกแยกทลายไปเลยก็นับว่าเป็นอันตรายมาก เราจึงต้องให้ความเอาใจใส่และสำนึกในความรับผิดชอบ ที่จะต้องเผชิญเอยาวชนที่มีคุณภาพ มีมนุษยธรรม มีจริยธรรม เป็นเครื่องกำกับแนวทางให้เขา เป็นพลังสร้างสรรค์ ไม่ใช่บ่อนทำลาย... สำหรับเรา จริยศึกษาคำเป็นและสำคัญเท่ากับพุทธศึกษา

อัสิตพระพรหมเซนตโยเซฟคอนเวนต์. 2530.

ในหนังสือจิตตารมณ์การศึกษาของโรงเรียนในเครือภคินี เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร (2534) ซึ่งเป็นคู่มือจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งหมดในเครือนั้น กำหนดขอบเขตความหมายของเมตตาธรรม ระเบียบวินัย สุภาพเรียบร้อย และการงาน ไว้ว่า

- เมตตาธรรม (Charité) คือ ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา มีคุณธรรมและจริยธรรม การพัฒนาความรู้ด้านศาสนา ศึกษาและเข้าใจลึกซึ้งถึงข้อพระธรรมคำสอนของแต่ละศาสนา ปฏิบัติศาสนกิจของตน ดำรงชีวิตตามแนวทางและพระธรรมคำสอนของศาสนาตนอย่างเคร่งครัด มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ รู้สิทธิธรรมประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละศาสนา เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในระหว่างศาสนิกชน ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์สุขของมนุษยชน บำเพ็ญคุณธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณธรรมแห่งความรักต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นรากฐานถาวร แห่งความสุขและความสำเร็จในชีวิต สามารถควบคุมตนเองเมื่อต้องเผชิญกับการท้าทายในสังคม มีแรงบันดาลใจจากศาสนาของตน และเปิดใจให้ยินดีที่จะรับรองคุณค่าของศาสนาอื่นอย่างอิสระ ฝึกจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอทุกวัน บำเพ็ญคุณธรรมในชีวิตส่วนตัวและชีวิตสังคม มีบรรทัดฐานอันจำเป็นทางศาสนาและจริยธรรมเพียงพอที่จะทำให้เขาสามารถดำรงอยู่อย่างมีอิสระและถูกต้องตามทำนองคลองธรรม คิดถึงผู้อื่นมากกว่าตนเอง รู้จักมองความต้องการของผู้อื่น ก่อนมองความต้องการของตนเอง สละบางอย่างเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น แบ่งปันแก่ผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน หาเลี้ยงชีพด้วยน้ำพักน้ำแรง และแบ่งปันส่วนที่เหลือให้แก่ผู้ขาดแคลน

- ระเบียบวินัย (Regularité) หมายถึง รู้จักเอาชนะความเห็นแก่ตัว รู้จักเกรงใจผู้อื่น ให้ความสำคัญและความเคารพนับถือต่อผู้อื่น ปฏิบัติตามระเบียบที่ขอบธรรมของโรงเรียน ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสังคม มีวินัยในตนเอง ให้มีความเข้มแข็งอดทน ใช้สติปัญญา ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ปฏิบัติต่อผู้อื่น โดยคำนึงถึงและยอมรับในศักดิ์ศรีของแต่ละคน มีความอดกลั้น แม้ในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ รู้จักยับยั้งใจตนเองเพื่อจะได้ไม่ทำสิ่งที่ผิด

แม้ว่า สิ่งนั้นจะเรียกร่องและทำท่าย ความปรารถนาของตนเองมากเพียงใด ได้เรียนรู้ด้าน วิชาการควบคู่ไปกับหลักการดำเนินชีวิตเพื่อให้รู้จักตนเอง

- สุภาพเรียบง่าย (Simplicité) หมายถึง ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันแบบง่าย ๆ ธรรมดา ให้ประหยัด อุดออม ไม่ต้องการให้ใครรู้เห็นถึงกิจการกุศลที่ตนกระทำ รู้จักตัวเองทั้งข้อดี และข้อบกพร่องในตน รู้จักชีวิต รู้จักการดำรงชีวิตในสภาพของแต่ละท้องถิ่น อยู่กับผู้อื่นอย่าง สุภาพเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ทะเยอทะยาน ไม่อยากเป็น ไม่อยากมีมากกว่าที่ตนควรจะเป็น และ ควรจะมี ไม่แสวงหาการชมเชย หรือการยกย่องสรรเสริญ สำหรับงาน หรือกิจกรรมที่ตนกระทำ ไม่น้อยใจ หรือเสียใจเมื่อผู้อื่นไม่เห็นความดีที่ตนกระทำ เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น ก็สามารถ ยอมรับความผิดนั้น รู้จักอภัยให้ตัวเองและอภัยให้ผู้อื่นได้ง่าย มองเห็นและยอมรับในสมรรถภาพ และความดีของผู้อื่น ยอมรับขีดความสามารถของตนเอง ไม่อิจฉาริษยาในความสำเร็จของผู้อื่น และไม่กระหายอำนาจราชศักดิ์ ยอมรับทำงานในทุกตำแหน่งหน้าที่ที่สุจริต และเป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม

- การงาน (Travail) หมายถึง ทำงานอย่างมีแบบแผน และมีเหตุผล รักงาน และมีความขยันขันแข็ง ไม่ย่อท้อแม้จะมีอุปสรรคและยากลำบากสักเพียงไรก็ตาม ถือว่า งานสุจริตคือศักดิ์ศรีของมนุษย์ในการทำงาน สามารถหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง ยืนหยัดอยู่ได้ด้วย ลำแข้งของตนเอง ร่วมกิจกรรมส่วนรวม ท่วมเทกำลังความคิด กำลังปัญญา กำลังกาย กำลัง ความสามารถ เพื่อให้งานเหล่านั้นบรรลุผลตามเป้าหมาย ยอมรับความสามารถและความดีของ ผู้อื่น ไม่ยึดถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ รู้จักเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามได้ในขณะเดียวกัน รู้จัก แบ่งปันความคิดให้แก่ผู้อื่น ยอมรับความเห็นของผู้อื่นที่ดีกว่าตน ให้เกียรติและเคารพต่อผลงาน ของผู้อื่นด้วยใจจริง ร่วมมือกันเป็นส่วนรวม ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบระเบียบ

สรุปได้ว่า ความหมายของปรัชญาการศึกษา ที่เป็นแนวทางจัดการศึกษาหรือนัยหนึ่ง คือ ปณิธานที่ทางคณะภคินี เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร มุ่งมั่นและปลูกฝังให้กับบรรดาศิษย์ที่ผ่าน การศึกษาจากสถาบันในเครือ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ คือ เมตตาธรรม ระเบียบวินัย สุภาพเรียบง่าย และการงานนั้น เมตตาธรรมเป็นที่มาแห่งคุณธรรมอื่นๆ เพราะเป็นปัจจัยให้เกิด ความสุภาพเรียบง่าย สร้างความสามัคคี สามารถให้อภัยได้ และรักผู้ที่ทำตนเป็นศัตรูได้ สามารถ เสียสละแบ่งปัน อ่อนน้อมถ่อมตน สละตนเพื่อสร้างระเบียบวินัยในสังคม อุดสาหกรรมิยะในการ ทำงานได้ ซึ่งเมตตาธรรมนั้นต้องเกิดจากความซื่อตรง และไม่หวังสิ่งตอบแทน

ปรัชญาการศึกษาเป็นแนวคิดในการกำหนดทิศทาง เพื่อวางแผนการศึกษา ดังนั้น จากปรัชญาการศึกษาด้านจริยธรรมของคณะภคินี เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าว จึงเป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาของคณะภคินี ซึ่งแนวคิดนี้มีความสอดคล้องและ

สนับสนุนแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) ที่มุ่งจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมือง โดยเน้นให้มีคุณธรรม จริยธรรม ปัญญา และมีสุขภาพพลานามัย สมบูรณ์ ตลอดจนมีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน. 2535)

จากจุดมุ่งหมายของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้กล่าวมาแล้ว ในระยะแรก โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินด้านการศึกษา คือเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนศรัทธาในศาสนาและยึดมั่นในหลักธรรม มีจิตตารมณ์แห่งพระวรสารเพียบพร้อมไปด้วย คุณธรรมและจริยธรรม มีค่านิยมที่ถูกต้อง มีความเข้าใจและซาบซึ้งในคุณค่าของวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กนักเรียนรู้จักดำเนินชีวิตในโลกแห่งความจริง ยอมรับตัวเอง และยอมรับผู้อื่น ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย มีวินัย เพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนมุ่งมั่นที่จะประกอบสัมมาอาชีพ รักการทำงาน ขยัน ซื่อสัตย์ รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างนักเรียนให้มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม รู้จักการแบ่งปันให้ผู้อื่นด้วยความรักและความเสียสละ เพื่อสร้างนักเรียนให้มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนและดำรงชีพในอนาคต และเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีพลานามัยที่สมบูรณ์

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีปรัชญาการศึกษาที่ว่า มนุษย์ที่มีคุณภาพ คือ มนุษย์ที่มีคุณธรรมและการศึกษา และมีจิตพจน์ประจำโรงเรียน คือ ศีลชาติ มีวินัย ใจเมตตา ใฝ่หาคุณธรรม เลิศล้ำการงาน

ปัจจุบัน เทคโนโลยีพัฒนา และเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ จึงมีการปรับเปลี่ยนและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น จึงจัดให้มี พันธกิจ เป้าหมาย หลักสูตร และ กระบวนการประเมินผลที่ชัดเจน

1.3 หลักสูตร

เมื่อเริ่มก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ภาคนีจากต่างประเทศทำหน้าที่สอนนักเรียนตามหลักสูตรจากต่างประเทศ โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับนักเรียนไทย ดังนั้นการเรียนการสอนจึงเน้นในการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส คณิตศาสตร์และประวัติศาสตร์ ปัจจุบันทางโรงเรียนใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2540

ในระยะสามปีแรก การสอนเน้นภาษาต่างประเทศ ซึ่งแบ่งเป็น กลุ่มภาษาอังกฤษ และกลุ่มภาษาฝรั่งเศส ส่วนวิชาอื่นๆ มี คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ประวัติพระคัมภีร์ วิทยาศาสตร์ และวิชาที่สอนให้เด็กเป็นกุลสตรี คือ ดนตรี วาดเขียน และเย็บปักถักร้อย ในยุคนั้นนักเรียนชั้นมัธยมต้นๆ ก็สามารถพูดภาษาอังกฤษหรือภาษาฝรั่งเศสได้บ้างแล้ว เมื่อสำเร็จมัธยมปลาย

จากโรงเรียนจึงสามารถเข้าใจ และพูดภาษาต่างประเทศได้ดีพอสมควร¹ โรงเรียนได้นำหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นแม่บทในการเรียนการสอนตลอดมา โดยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้และความสามารถ มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการซึ่งผลของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีความเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของสังคมไทยจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะขอล่าวถึงหลักสูตรในปัจจุบัน ดังนี้

1.3.1 หลักสูตรประถมศึกษา การศึกษาในระดับประถมศึกษาใช้เวลาศึกษา 6 ปี เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เตรียมความพร้อมให้นักเรียนได้รู้จักความสำคัญในเรื่องของการพัฒนานั้นคือ การรู้จักพัฒนาตนเอง พัฒนาการงานอาชีพ และพัฒนาสังคมส่วนรวม พร้อมกับปลูกฝังค่านิยมที่ดีต่อการพัฒนาในด้านนั้นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จ

หลักการ มุ่งหวังให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์กับสังคม ตามบทบาทหน้าที่ ได้แก่ มีความรู้พื้นฐาน มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แก้ปัญหาเป็น เสียสละ และมุ่งพัฒนา การพัฒนาอาชีพ ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักการทำงาน และทำงานเป็น การพัฒนาสังคม ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อบ้าน ชุมชน ประเทศ และโลก

จุดมุ่งหมาย เป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน 7 ประการ คือ รู้จักเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร รู้จักใช้เหตุผลในการคิดวิพากษ์วิจารณ์ และตัดสินใจ มีขันติธรรม มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสามารถทำงานอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยปกติสุข เป็นผู้มีความรู้ทางด้านวิชาการและทักษะขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ในการดำรงชีวิตประจำวันในสังคม เป็นผู้มีชีวิตที่สงบสุข รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในสังคม และใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน และชาติ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้คุณค่าและภูมิใจในความเป็นไทย²

โครงการสร้างหลักสูตรเนื้อหาในโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา แบ่งออกเป็นกลุ่มความรู้และมวดประสบการณ์ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

1.3.2 หลักสูตรมัธยมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใช้เวลาศึกษา 3 ปี เป็นหลักสูตรพื้นฐานการศึกษาทั่วไป ประกอบด้วยกลุ่มวิชาหลักทางด้านภาษาศาสตร์

¹ 72 ปี เซนต์โยเซฟคอนเวนต์. (2522). หน้า 46.

² ธรรมนูญโรงเรียน. (พ.ศ. 2543 – 2545). หน้า 20.

วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ และพลานามัย เพื่อเตรียมความรู้ความสามารถของนักเรียนให้พร้อมในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือเป็นพื้นฐานที่จะช่วยในการตัดสินใจเลือกการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตน

หลักการ มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพ หรือการศึกษาต่อ เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น และประเทศชาติ

จุดมุ่งหมาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดีตามระบอบปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือก และตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

โครงสร้างหลักสูตร วิชาบังคับ จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาดังต่อไปนี้ วิชาบังคับแกน จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พลานามัย ศิลปะศึกษา วิชาบังคับเลือก จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้ สังคมศึกษา พลานามัย การงาน วิชาเลือกเสรี 33 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชากลุ่มวิชาต่างๆ ต่อไปนี้ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพัฒนาศิลปะการงานและอาชีพ

กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค และกิจกรรมอื่นๆ อีก 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธให้เลือกรายวิชาพระพุทธศาสนาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี

การประเมินผลการเรียนประเมินผลในแต่ละภาคเรียน จะทำการวัดผล 4 ครั้ง คือ วัดผลรายจุดประสงค์ (Formative) 2 ครั้ง วัดผลระหว่างภาค (Summative) 1 ครั้ง วัดผลปลายภาค 1 ครั้ง

หลังจากนักเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาทั่วไปแล้วนักเรียนจะเลือกกลุ่มวิชาหรือแผนการเรียนเพียง 1 แผนตามความถนัด

ความสามารถ และความสนใจ เพื่อจะได้นำวิชาความรู้ดังกล่าวไปใช้ประกอบในการทำงานอาชีพ หรือเป็นพื้นฐาน เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

1.3.3 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาศึกษา 3 ปี แบ่งออกเป็น 4 แผนการเรียน คือ แผนการเรียนที่ 1 คณิต – อังกฤษ แผนการเรียนที่ 2 คณิต – วิทยาศาสตร์ แผนการเรียนที่ 3 อังกฤษ – ฝรั่งเศส แผนการเรียนที่ 4 สังคม – อังกฤษ

หลักการ เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ เพื่อส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

จุดมุ่งหมาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาท หน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองที่ดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาวน์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการชุมชนของตน มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการเข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ¹

โครงสร้างหลักสูตร วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาต่อไปนี้เป็น วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้ ภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้ พลานามัย วิทยาศาสตร์ พื้นฐานวิชาชีพ วิชาเลือกเสรี

¹แผนพัฒนาโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. (พ.ศ. 2546 – 2550). หน้า 21.

เลือกเรียนอย่างน้อย จำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ต่อไปนี้
 กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพัฒนาศิลปะ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-
 คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาอาชีพ

กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัด
 กิจกรรมในสถาน ศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค
 กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 2 คาบ
 ต่อสัปดาห์ต่อภาค กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

การเลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรีของผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ จะต้องเลือก
 เรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี ตาม
 พ.ร.บ. การศึกษา 2542 ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการจัดหลักสูตร โรงเรียนจะจัดหลักสูตรใหม่ ตาม
 นโยบายที่แน่นอนของกระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผลในแต่ละภาคเรียนมีการทดสอบและคะแนนเก็บจากผลงาน
 ของเด็ก ในการทดสอบจะเป็นดังนี้ วัดผลรายจุดประสงค์ (Formative) 2 ครั้ง วัดผลระหว่างภาค
 (Summative) 1 ครั้ง วัดผลปลายภาค 1 ครั้ง วัดผลระหว่างภาค สอบแก้ตัวได้ 1 ครั้ง วัดผล
 ปลายภาคเรียน สอบแก้ตัวได้ 2 ครั้ง การประเมินผลปลายภาคเรียน ประกอบด้วย 3 ส่วน (ตาม
 ตารางข้างล่าง) คะแนนเก็บจาก วัดผลรายจุดประสงค์ (Formative และ Summative) วัดผล
 ปลายภาค คะแนนจิตพิสัย เช่น ความสนใจในการเรียน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความ
 รอบคอบในการทำงาน การตรงต่อเวลา ความอดทน การส่งงาน และอื่นๆ คะแนนเก็บจากผลงาน

การจัดการเรียนการสอน มีความมุ่งมั่นด้านคำสอน จริยธรรม หน้าที่ต่อ
 สังคม และต่อสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ความเป็นประชาธิปไตย มุ่งสู่ความเป็นเลิศ
 ทางวิชาการ มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ และทักษะกระบวนการทาง
 วิทยาศาสตร์ เพื่อผลสัมฤทธิ์ อันจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ควบคู่กับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะ
 ช่วยเสริมสร้างศักยภาพก ระดับภูมิปัญญาให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และ
 ทำงานกลุ่มได้อย่างมีระบบ จัดหลักสูตรให้มีการเรียนการสอนอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องตลอดชีวิต
 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหลากหลาย เพื่อสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน อันอาจ
 นำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต จัดห้องสมุดตลอดจนโสตทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีและ
 นวัตกรรมต่างๆ ซึ่งเอื้อต่อการศึกษารับรู้ของนักเรียน

ในปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ซึ่งมีผลต่อ
 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง
 ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ สร้างคนไทย

ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน และร่วมมือ อย่างสร้างสรรค์ ในเวทีโลก กระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามความในบทเฉพาะกาลมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติกล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาค ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์จึงได้จัดการเรียนการสอน หลักสูตรและเวลา เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,400 คาบ โดยเฉลี่ยวันละ 7 คาบ ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนประมาณ 1,400 คาบ โดยเฉลี่ย วันละ 7 คาบ ช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณ ปีละ 1,400 คาบ โดยเฉลี่ยวันละ 7 คาบ ช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,560 โดยเฉลี่ย วันละ 7 – 8 คาบ

ในการจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ได้กำหนดจำนวนเวลา สำหรับการเรียนตามสาระการเรียนรู้รายปีให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการสอน เพื่อเน้นทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่าน การเขียน การคิดเลข และการวิเคราะห์ ในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน โดยเน้น รายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนจัดการเรียนรู้ เพื่อ เตรียมตัวให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือการประกอบอาชีพ เพื่อมุ่ง ส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียนในลักษณะรายวิชาหรือโครงการ โดยเน้นรายวิชา ที่สอดคล้องกับแผนการเรียนที่นักเรียนเลือก

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ได้จัดให้มีการประเมินผลการเรียนหลัก ในการประเมินผลการเรียนผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลการเรียน โดยความเห็นชอบของหัวหน้า สถานศึกษาประเมินผลการเรียน และตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ประเมินผลการเรียนให้ สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวังของรายวิชาประเมินผลการเรียนด้วยวิธีการหลากหลาย เพื่อ ให้ได้ข้อมูลผลการเรียนที่แท้จริงของผู้เรียนตัดสินการผ่านรายวิชาโดยพิจารณาจากการผ่าน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัดสินให้ระดับผลการเรียน จากคะแนนข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียนรายวิชาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน โดยแจ้งผู้เรียนให้ทราบผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา วิธีการประเมินผล เกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรายวิชา ก่อนจัดการเรียนการสอนรายวิชา ใช้วิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละข้อ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินสภาพจริงจากผลงานและพฤติกรรมจริงเพื่อให้ทราบพัฒนาการที่แท้จริงของผู้เรียน ตรวจสอบความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในเรื่องที่เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาให้ครบถ้วนทุกข้อ และประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกข้อ ประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงกระบวนการเรียน แก่ไข ช่อมเสริม และส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนและเพื่อนำข้อมูลไปใช้ตัดสินใจผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การประเมินผลการเรียนกลางภาค ปลายภาค และปลายปี ตามความเหมาะสม เพื่อนำผลการประเมินไปแก้ไข ช่อมเสริมและส่งเสริมการเรียนของผู้เรียน และนำผลไปใช้ตัดสินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทำการช่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกครั้ง โดยจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ไม่ผ่านการประเมินใหม่ จนกว่าจะมีความรู้ความสามารถเพียงพอแล้วประเมินผลใหม่ ผู้เรียนที่ช่อมเสริมได้คะแนนผลการประเมินตามที่ประเมินได้ ผู้เรียนที่ประเมินผลสภาพจริงผ่านเกณฑ์การประเมินแล้ว สามารถศึกษาเพิ่มเติมแล้วขอรับการประเมินใหม่ได้ และจะได้รับคะแนนตามที่ประเมินใหม่ กรณีประเมินใหม่แล้วได้คะแนนต่ำกว่าเดิม จะได้คะแนนเดิม ตัดสินผลการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยนำผลการประเมินจากการประเมินระหว่างเรียน กลางภาค ปลายภาค และปลายปี ของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อเดียวกันมารวมกัน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ที่ผ่านการประเมินจะต้องมีคะแนนรวม ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 การตัดสินผลการเรียนผ่านรายวิชา จะต้องประเมินผลได้ผ่านผลการเรียนรู้ครบทุกข้อ การตัดสินให้ระดับผลการเรียนให้นำคะแนนจากการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกข้อรวมกัน การให้ระดับผลการเรียนรายวิชาได้ระดับเป็นตัวเลขตามช่วงคะแนน ผู้เรียนที่ได้รับผลการเรียน “0” ที่มีผลการประเมินผ่านการเรียนรู้ที่คาดหวังร้อยละ 50 ขึ้นไป ของจำนวนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทั้งรายวิชา จะต้องช่อมเสริมและประเมินผลการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อที่ไม่ผ่านการประเมินภายในเวลาที่กำหนด ถ้าช่อมเสริมผ่านครบทุกข้อผู้เรียนต้องเรียนซ้ำรายวิชา ผู้เรียนที่ได้รับผลการเรียน “0” ที่มีผลการประเมินผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังต่ำกว่าร้อยละ 60 ต้องเรียนซ้ำรายวิชา ผู้เรียนที่มีเวลาเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาเรียนตลอดรายวิชาใด ต้องเรียนซ้ำรายวิชานั้น การพิจารณาอนุมัติผลการเรียนสาระการเรียนรู้จบช่วงชั้น ผู้เรียนจะได้รับ

จำนวน - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่านจำนวน - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก เรียนรายวิชาเพิ่มเติมเลือก จำนวนไม่น้อยกว่า - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่านจำนวนไม่น้อยกว่า - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก ผู้เรียนต้องเรียนสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 92 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสิน “ผ่าน” รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 92 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก ส่วนแผนการเรียน คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์ เรียนรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 49 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่านครบถ้วนทั้งหมด เรียนรายวิชาเพิ่มเติมพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 46 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่านครบถ้วนทั้งหมด เรียนรายวิชาเพิ่มเติมบังคับ จำนวน - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่านจำนวน - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก เรียนรายวิชาเพิ่มเติมเลือก จำนวนไม่น้อยกว่า - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่านจำนวนไม่น้อยกว่า - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก ผู้เรียนต้องเรียนสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 95 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสิน “ผ่าน” รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 95 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และแผนการเรียนคณิตศาสตร์ – จีน สื่อสาร เรียนรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 49 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่านครบถ้วนทั้งหมด เรียนรายวิชาบังคับ จำนวน - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่าน จำนวน - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก เรียนรายวิชาเพิ่มเติมเลือก จำนวนไม่น้อยกว่า - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสินผ่านจำนวนไม่น้อยกว่า - หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก ผู้เรียนต้องเรียนสาระการเรียนรู้รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก และต้องได้รับการตัดสิน “ผ่าน” รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต / หน่วยน้ำหนัก

วิธีการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ดำเนินการแจ้งจุดประสงค์ของกิจกรรม วิธีการประเมินเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์และเกณฑ์การตัดสินกิจกรรม ให้ผู้เรียนทราบก่อนจัดกิจกรรม ประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรมตามจุดประสงค์ของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จากการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้ง บันทึกสะสมผลการประเมิน เพื่อร่วมกันตัดสินจุดประสงค์ของกิจกรรม ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลาย เน้นวิธีการประเมินสภาพจริงจากผลงานและพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน บันทึกเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อใช้ตัดสินการผ่านกิจกรรมใช้เกณฑ์การตัดสินผ่านจุดประสงค์รายข้อ ต้องมีคะแนนการประเมินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านจุดประสงค์รวมของกิจกรรม ต้องมีจุดประสงค์ที่ผ่านการประเมินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนจุดประสงค์ของกิจกรรม ผู้เรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาตลอดกิจกรรม

2. ด้านการบริหาร

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ มีนโยบายมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐานตามระบบ ISO 9001 ใน พ.ศ. 2543 จากสถาบันรับรองมาตรฐาน ISO MASCI รวมทั้งผ่านการตรวจรับรองการประเมินคุณภาพนอกสถานศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาด้วย

2.1 นโยบายด้านการบริหาร

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีนโยบายมุ่งมั่นที่จะเป็นผู้นำด้านการศึกษา โดยพัฒนาระบบการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลิตนักเรียนที่เด่นในด้านคุณธรรม มีความเป็นเลิศในวิชาการและมั่นคงในคุณภาพชีวิต

ผู้บริหารโรงเรียนได้กำหนดนโยบายการบริหาร เพื่อเป็นหลักในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1. ปลูกฝังให้ทุกคนในโรงเรียนตระหนักว่าคุณภาพคือ หัวใจของการจัดการศึกษาในโรงเรียน ปลูกจิตสำนึกสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในทุกคน โดยการประชุม อบรม ถึงความสำคัญของการร่วมปฏิบัติงาน/กิจกรรมในโรงเรียนให้เกิดคุณภาพสูงสุดทั้งในตัวนักเรียน และงาน/กิจกรรมของโรงเรียน
2. ปลูกฝังการยึดมั่นในศาสนา คุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จัดให้มีการอบรมด้านศาสนา จริยธรรม และคุณคุณธรรมแก่นักเรียน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามความเหมาะสม
3. ส่งเสริมและพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและให้ใฝ่รู้ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นเรื่อยๆ จัดให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน มีอุปกรณ์การสอน สื่อการสอนที่เอื้อให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นคว้าอย่างจริงจัง
4. พัฒนาบุคลากรให้ประสิทธิภาพ เป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบ รู้จักปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น จัดให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่หลากหลาย
5. สร้างความสามัคคีกันให้เกิดขึ้นในบุคลากรทุกคน ส่งเสริมให้ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันปฏิบัติงานจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีให้ครู นักเรียนและพนักงานได้ทำร่วมกัน
6. จัดให้มีการตรวจติดตามภายในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหาร¹ จัดให้มีการประเมินผลความพึงพอใจ เพื่อนำผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

¹รายงานประจำปี 2548

2.2 โครงสร้างการบริหาร

เมื่อแรกก่อตั้งบรรดาภคินีจากต่างประเทศจะทำหน้าที่บริหารกันเอง เรียกนักบวชที่เป็นหัวหน้าดูแลว่า อธิการ เป็นโครงสร้างการบริหารแบบครอบครัว ต่อมามีนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ภคินีทำหน้าที่สอนไม่ไหวจึงได้จ้างครูที่เป็นคนไทยมาช่วยสอนตามนโยบายและความเห็นชอบของภคินี ต่อมาจึงมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนขึ้น

ผังการบริหารของโรงเรียนประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้แทนฝ่ายบริหารคุณภาพ ฝ่ายปฏิบัติงานจะแบ่งออกเป็น 7 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารจัดการ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคลากร ฝ่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ฝ่ายทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ฝ่ายงานอภิบาลและแพร่ธรรม ฝ่ายตรวจติดตามภายใน ในแต่ละฝ่ายจะแบ่งย่อยขยายตามสายงาน เพื่อกระจายงานให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหารตามแผนภูมิที่นำเสนอไว้

โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ พ.ศ. 2547

2.3 งบประมาณ

ในระยะแรกภคินีจากต่างประเทศนำเงินทุนมาจากต่างประเทศ เพื่อใช้ในการเผยแผ่ศาสนา ในขณะที่เดียวกันได้นำมาใช้ในการบริหารโรงเรียนในระยะแรกด้วย ต่อมาเมื่อนักเรียนนิยมกันมาเรียนในโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มากขึ้น โรงเรียนจึงเริ่มเก็บค่าเล่าเรียน จนกระทั่งสามารถดูแลตนเองได้จึงไม่ต้องรับเงินจากต่างประเทศอีก ปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบการเงินของโรงเรียนจนสามารถทำเป็นแผนพัฒนาได้

รายได้ที่นำมาใช้จ่าย ส่วนใหญ่ได้จากค่าเล่าเรียน ผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครอง และครูโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ สมาคมศิษย์เก่าเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ และการจัดงานระดมทุนของโรงเรียนเป็นครั้งคราว

2.4 ด้านอาคารสถานที่

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ตั้งอยู่บนถนนคอนเวนต์ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ มีพื้นที่ 16 ไร่ 1 งาน โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ได้พยายามพัฒนาและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ เดิมมีอาคารเป็นเรือนไม้เพียง 3 หลัง ซึ่งไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ใน พ.ศ.2504 จึงได้มีการก่อสร้างอาคารใหม่แทนอาคารหลังเดิมซึ่งสร้างขึ้นตั้งแต่ภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้มาพักอยู่บริเวณถนนคอนเวนต์แห่งนี้ ซึ่งทรุดโทรมอย่างมากแล้ว อาคารเรียนหลังใหม่ที่สร้างเป็นอาคารคอนกรีตสามชั้น มีชื่อว่า อาคารเซนต์แมรี สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอาคารเรียนหลังใหม่ของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ด้วย ต่อมา พ.ศ.2512 ได้สร้างอาคารเรียนเพิ่มอีก 2 หลัง เป็นอาคาร 4 ชั้นและ 2 ชั้นต่อเนื่องกัน แทนอาคารหลังเดิมซึ่งเป็นเรือนไม้ที่ทรุดโทรมแล้ว

กิจการของโรงเรียนเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว ห้องเรียนไม่พอสำหรับนักเรียน ใน พ.ศ.2520 เป็นปีที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ครบ 72 ปี (5 รอบ) โรงเรียนจึงได้รื้ออาคารแผนกประถมซึ่งเป็นเรือนไม้ที่ทรุดโทรมและสร้างอาคารหลังใหม่ขึ้นแทน เพื่อเป็นอนุสรณ์ในโอกาสที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ครบรอบ 72 ปี ให้ชื่อว่า อาคารอนุสรณ์ 72 ปี อาคารหลังนี้เป็นอาคารคอนกรีต 4 ชั้น ใช้เป็นห้องเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาทั้งหมด

นักเรียนโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ที่เรียนจบไปแล้วมีมากขึ้น ต่างมีหน้าที่การงานดี เจริญก้าวหน้า หลายคนเป็นนักธุรกิจที่มีชื่อเสียง เป็นนักการเมือง เป็นข้าราชการที่ดีมีคุณภาพ ดังนั้น บรรดาศิษย์เก่าและสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ จึงช่วยกันสมทบทุนสร้างหอประชุม Trinity Hall ขึ้นใน พ.ศ. 2529 เป็นอาคารที่ทันสมัยเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความสำเร็จของศิษย์เก่าเซนต์โยเซฟคอนเวนต์และสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียน

เซนต์โยเซฟคอนเวนต์ อาคารหลังนี้ใช้เป็นที่พักผ่อนนักเรียน แสดงกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน มี โรงยิม โรงอาหาร ห้องวิชาการ และห้องกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนด้านต่างๆ ไว้อย่างครบครัน รวมทั้งให้บริการแก่สังคมที่ต้องการใช้ประชุมหรือสัมมนาอีกด้วย

ใน พ.ศ.2545 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีอาคารเรียนที่ทันสมัย และมีเทคโนโลยี ดังนี้

อาคารเซนต์แมรี ชั้นล่างเป็นห้องประชาสัมพันธ์ ห้องธุรการ การเงิน ทะเบียน วัตถุประสงค์ ห้องครัวใหญ่ ห้องข้อสอบ ห้องสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ศูนย์สารสนเทศ ห้องสารบรรณ ห้องฝ่ายปกครอง ชั้นสองเป็นห้องคอมพิวเตอร์ Sound Lab ศูนย์อินเทอร์เน็ต ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องประชุม ชั้นสามเป็นห้องสื่อการสอน ภาษาอังกฤษและห้องซ่อมดนตรี

อาคารเซนต์โยเซฟ เป็นห้องเรียนเกือบทั้งหมดของชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและห้องเรียนของภาคภาษาอังกฤษ

อาคารโฮลิสปริท ชั้นล่างเป็นห้องพยาบาล ห้องเรียนสีเขียว ห้องสมุด ชั้นสองเป็นห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องแนะแนว ห้องปติมหาการุญ ห้องพระคุณธรรมา ห้องสมุด ชั้นสามเป็นห้องเรียน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นสี่เป็นห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

อาคารเซนต์หลุยส์ เป็นห้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 ชั้นล่างเป็นห้องฝ่ายบุคลากร ห้องมูลนิธิอุปถัมภ์ ห้องสินนที ชั้นสองมีห้องสมุดระดับประถมศึกษา

อาคารเซนต์ปอล ชั้นล่างเป็นโรงอาหาร ชั้นสองถึงชั้นสี่เป็นห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นห้าเป็นห้องกิจกรรมต่างๆ เช่น ดนตรีไทย ดนตรีสากล ฟ้อนรำ บัลเลต์ ห้องวิทยาศาสตร์ Sound Lab และห้องคอมพิวเตอร์

อาคารเบธเลแฮม ชั้นล่างเป็นห้องเรียน 3 ห้อง ชั้น 4 – 6 เป็นของนักเรียนหอพัก ชั้นสองถึงชั้นสามเป็นห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์

อาคารตรีนิดี ชั้นล่างเป็นลานพักผ่อนของนักเรียน ชั้นสองเป็นหอประชุมใหญ่ ชั้นสามเป็นโรงยิมเนเซียม¹

3. ด้านบุคลากร

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีระเบียบในการรับครูเข้าสอนในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีคุณธรรมจริยธรรม พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอของโรงเรียนและนักเรียนอยู่เสมอ มีการเปลี่ยนผู้บริหารสูงสุดตามความจำเป็น นอกจากนี้ ยังได้คัดเลือกครูที่มีความรู้ ความ

¹แผนพัฒนาโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. (2547). หน้า 4.

สามารถ และเสียสละเข้าร่วมบริหารด้วย

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีการประเมินการทำงานของครู โดยหัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าระดับชั้นและเพื่อนครู มีการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการทำแฟ้มสะสมผลงานอันมีผลต่อการทำงานของครูด้วย

3.1 ผู้บริหาร

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์เป็นโรงเรียนของนักบวชหญิงคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ผู้บริหารจึงเป็นภคินี ในระยะแรกเป็นภคินีจากต่างประเทศเป็นผู้บริหาร ต่อมา เมื่อมีหญิงไทยได้สมัครถวายตัวบวชเป็นภคินีในคณะนี้ และเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงได้รับเลือกเป็นผู้บริหารสืบต่อกันมา

ลำดับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอธิการิณีของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มี ดังนี้

1. เซอร์ เดซง โอซู	พ.ศ. 2480 – 2484
2. เซอร์ หลุยส์จิต กิจเจริญ	พ.ศ. 2484 – 2526
3. เซอร์ วาเลนตินมุกดา มุ่งหมาย	พ.ศ. 2526 – 2533
4. เซอร์ ฟรังซิสจันทรเพ็ญ ชีรานนท์	พ.ศ. 2533 – 2536
5. เซอร์ วาเลนตินมุกดา มุ่งหมาย	พ.ศ. 2536 – 2539
6. เซอร์ โรสวิภา เลค	พ.ศ. 2539 – 2545
7. เซอร์ วาเลนตินมุกดา มุ่งหมาย	พ.ศ. 2545 – ปัจจุบัน ¹

3.2 ครู

ในระยะแรกของการจัดตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ บุคลากรครูจะเป็นนักบวชหญิง ซึ่งเป็นชาวต่างชาติ ที่มีจำนวนไม่กี่คน ต่อมาในระยะหลังมีนักบวชหญิง และครูธรรมดาที่ไม่ใช่นักบวชในปัจจุบัน บุคลากรทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยและมีบุคลากรครูเพิ่มขึ้นตามลำดับตามจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น ในปัจจุบัน พ.ศ. 2547 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ มีบุคลากรครูทั้งสิ้น 322 คน เป็นครูประจำการ 266 คน อาจารย์พิเศษ 15 คน อาจารย์ชาวต่างประเทศ 41 คน นักการภารโรง 96 คน คิดเป็นอัตราส่วน ครู 1 คน ต่อนักเรียน 20 คน

บุคลากรครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท 17 คน ระดับปริญญาตรี 215 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 34 คน เป็นเพศชายทั้งสิ้น 26 คน นอกนั้นเป็นเพศหญิง

ในการพิจารณาปรับและจัดบุคลากรเข้าประจำในตำแหน่งและหน้าที่ต่างๆ โรงเรียนเซนต์โยเซฟมีนโยบายอย่างชัดเจนในการสอบคัดเลือกเข้า และจัดให้สอนตามสาขาวิชาที่คุณครูเรียนมา โดยแบ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้คือ

¹รายงานประจำปี. (2547). หน้า 5.

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีครูจำนวน 39 ท่าน
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีครูจำนวน 32 ท่าน
- กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีครูจำนวน 28 ท่าน
- กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีครู จำนวน 38 ท่าน
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษาครูจำนวน 13 ท่าน
- กลุ่มสาระการเรียนรู้พลานามัยมีครูจำนวน 20 ท่าน
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีครู จำนวน 32 ท่าน
- กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและเทคโนโลยีมีครู จำนวน 18 ท่าน

ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ และความถนัดที่จะปฏิบัติงานด้านการสอน ตามความรู้ ความสามารถที่มีอยู่สอดคล้องกับวิชาที่สอน และมีเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ในส่วนของครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งหมดเป็นครูเก่าแก่ ซึ่งสอนมานาน และได้พัฒนาตนเอง ด้านการสอนมาโดยตลอด จนชำนาญการสอน และได้รับการศึกษาทางด้านการสอนแล้ว และทางโรงเรียนได้สนับสนุนด้านพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความถนัด โดยให้เข้ารับการฝึกอบรมในสาขาวิชาที่สอนโดยเฉพาะ และเรียนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันครูทุกคนที่จะเข้ารับการบรรจุเป็นครูผู้สอนนั้น ต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และสอดคล้องกับวิชาที่สอนด้วย

ในกรณีที่ต้องการสรรหาบุคลากรภายนอกมาบรรจุในตำแหน่งที่ว่าง มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ คือ หัวหน้าหมวดที่ต้องการบุคลากรในหมวดเพิ่ม ต้องยื่นแบบแสดงความจำนงขอเพิ่มบุคลากรในปีการศึกษาใหม่ต่อผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารจะมอบหมายให้งานสรรหาบุคลากรพิจารณาผู้สมัครที่มีวุฒิการศึกษา และมีประสบการณ์ด้านการสอนในสาขาวิชาที่ต้องการ และติดต่อผู้สมัครสอบคัดเลือกตามขั้นตอน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบ คือ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด หัวหน้างานสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งทำรายงานผลการสอบสอนเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อพิจารณาอนุมัติ มีการปฐมนิเทศครูใหม่ก่อนสอนจริง และจัดครูพี่เลี้ยงคอยดูแลให้คำปรึกษาแนวทางการปฏิบัติงานสอนในช่วงทดลองงาน มีการนิเทศครูใหม่เป็นระยะๆ โดยหัวหน้าหมวด และพี่เลี้ยงตลอดการทดลองงาน

ในกรณีที่ไม่สามารถสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพมาร่วมงานในตำแหน่งที่ต้องการได้ ทางโรงเรียนได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์พิเศษจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันต่างๆ มาเป็นครูพิเศษของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกคนให้ความรัก ความเมตตานักเรียน เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และเท่าเทียมกัน และปฏิบัติตนสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู ปฏิบัติตน ตามหนังสือ

จรรยาบรรณวิชาชีพครูโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ พ.ศ.2542 ในด้านการวางตนของครูผู้สอน นั้น ครูผู้สอนทุกคนตระหนักดีว่า ตนเป็นสื่อการสอนที่สำคัญมากของนักเรียน ดังนั้นครูผู้สอนในโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ทุกคน จึงมีความสุขภาพทั้งกาย วาจา ใจ และแต่งกายสะอาด มีบุคลิกที่ดีน่าเชื่อถือ สุภาพ อ่อนโยน มีน้ำใจต่อเพื่อนครู และนักเรียนเคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่สอน เล่น ตรงต่อเวลา อดทน มีวินัย มีความยุติธรรม ซึ่งบทบาทเหล่านี้ ครูผู้สอนทุกคนตระหนักดีว่า แบบอย่างของครูมีผลต่อการพัฒนาด้านการปฏิบัติตนของนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งในการปฏิบัติตนของครูมีผลทำให้ได้รับรางวัล เช่น คุณครูดีเด่นของครูสภากรุงเทพฯ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สาขากลุ่มกรุงเทพตะวันออก

ครูผู้สอนมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เต็มศักยภาพ และมีคุณธรรมที่งดงามให้สอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน เห็นได้จากการที่ครูทุกคนนำวิธีการต่างๆ มาใช้พัฒนานักเรียนโดยที่นอกจากจะให้ความรู้ด้วยเทคนิคการสอนที่หลากหลายแล้วยังหากิจกรรม ที่สอดคล้องกับบทเรียน และส่งเสริมคุณธรรมไปพร้อมๆ กัน ซึ่งจะเห็นได้จากรางวัลต่างๆ ที่ทางโรงเรียนได้รับ เช่น

- ได้รับรางวัลโรงเรียนที่มีการสอนจริยธรรมดีเด่นจากสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ปี 2542
- ได้รับวุฒิปัตตรารางวัลห้องสมุดโรงเรียนเอกชนดีเด่น ระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ปี 2542
- คุณครูเพ็ญศรี บ้านไถทอง ได้รับคัดเลือก เป็นครูภาษาไทยดีเด่นระดับมัธยมศึกษาปี 2542

ในด้านการเสียสละของครูผู้สอนทุกคนโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่เห็นแก่อามิสสินจ้างจากศิษย์นั้น เห็นได้ชัดเจนจากการจัดกิจกรรมต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นเวลาพักทั้งสิ้น เช่นการสาธิตกิจกรรมต่าง ที่มีในปฏิทินปฏิบัติงานทั้งหมด

หน้าที่เวรที่บริเวณต่างๆ เช่น เวรต้องปฏิบัติหน้าที่ตามจุดต่างๆ เวลา 6.10 – 8.00 น. เวรเย็น ปฏิบัติหน้าที่ 15.50 – 17.15 นอกจากนี้ครูทุกคนยังทุ่มเทกับการสอนอย่างเต็มที่ ให้คำปรึกษา และสอนเพิ่มเติมหากนักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียน โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งผลการเสียสละของครูนั้น ทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง ระลึกถึงบุญคุณครู จึงทำให้กิจกรรมวันครูของโรงเรียนในทุกปีเต็มไปด้วยศิษย์เก่า และปัจจุบันมาไหว้คุณครู เพื่อแสดงความรัก และขอบคุณ

ในด้านการพัฒนาวิชาชีพของตนครูผู้สอนตระหนักดีถึงการเปลี่ยนของสังคมและเทคโนโลยีตลอดเวลา จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองให้ทันต่อความก้าวหน้าเทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่ ซึ่งจะเห็นได้จากการใช้ OVERHEAD หรือ COMPUTER ในการสร้างโปรแกรม

สำเร็จรูป การทำ HOMEPAGE การตรวจข้อสอบโดยใช้ COMPUTER การวิเคราะห์ข้อสอบด้วย COMPUTER เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และมีการเข้าฝึกอบรม สัมมนามากมาย

ในด้านความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์นั้น ครูผู้สอนทุกคนตระหนักดีว่า นอกจากจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับนักเรียนแล้ว ยังกระทำแต่สิ่งที่มีผลต่อการพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของนักเรียน เช่นการทำโทษนักเรียนก็ให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น ในเรื่องต่างๆ ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เช่น การร่วมกันตั้งกฎการอยู่ร่วมกันในห้องเรียนของตนเอง วางบทลงโทษที่เป็นไปในทางสร้างสรรค์ เช่น ทำความสะอาดห้อง เช็ดกระจก รดน้ำต้นไม้ มีการแสดงความคิดเห็นในลักษณะใบร้องเรียน การเลือกตั้งสภานักเรียน เพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย มีการจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียน เช่น มีมุมหนังสือ มุมคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้แล้ว ครูยังจัดให้มีกิจการ เพื่อส่งเสริมการพัฒนานักเรียนให้ครบทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม เช่น กิจกรรมโครงการธนาคารคุณธรรม, โครงการคำคมในสังคมไทยสอนอะไรให้กุลสตรี, สาริตการประดิษฐ์ดอกไม้จากเศษวัสดุ ป.2 ประกวดมุมหนังสือในห้องเรียน แข่งขันพูด “แม่ของฉัน” ชั้น ป.1

นอกจากด้านวิชาการแล้ว ครูผู้สอนทุกคนยังมีการพัฒนาตนเองในด้านคุณภาพชีวิต คือ การพึ่งตนเองพึ่งธรรม การปฏิบัติธรรม การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและนำมาถ่ายทอดให้กับนักเรียน และผู้ปกครองด้วย เช่น การดับเพลิงช่วยชีวิตเบื้องต้น สัมมนาและฟื้นฟูจิตใจ จัดทำโครงการ พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด วิธีเลี้ยงและสอนเด็กสมาธิ สั้นอย่างไรให้มีความสุขและถูกวิธี

โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพคุณภาพ และประสิทธิภาพในการทำงาน มีการประชุม ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย อบรม สัมมนาทางวิชาการ และศึกษาดูงาน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทางโรงเรียนได้จัดสรร บุคลากรฝ่ายต่างๆ ไปอบรมสัมมนาประชุมทางวิชาการ และศึกษาดูงาน ทั้งในประเทศ และต่างประเทศทุกปี

3.3 นักเรียน

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์เมื่อแรกตั้ง ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรป ที่นำบุตรมาเข้ารับการศึกษานักเรียนรุ่นแรกจึงมีทั้งชายและหญิง จำนวน 60 คน เป็นนักเรียนประจำ 12 คน นักเรียนไปกลับ 48 คน¹ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นลูกครึ่งที่เกิดจากบิดาเป็นชาวตะวันตกส่วนมารดาเป็นชาวไทย อันเป็นผลเนื่องจากมีชาวตะวันตกเข้ามาอยู่ใน

¹ นฤติพรพร 90 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ค.ศ.1907-1997. (2540). หน้า 45.

กรุงเทพมหานครมากขึ้น เช่น กลุ่มบุคคลที่มีความรู้เฉพาะทาง เช่น นักกฎหมาย วิศวกร สถาปนิก ซึ่งรัฐบาลไทยได้จ้างมาช่วยราชการ นอกจากนี้มีพ่อค้าชาวตะวันตกจำนวนมากที่เข้ามาตั้งบริษัทห้างร้าน ชาวต่างชาติเหล่านี้บางคนได้ภรรยาเป็นคนไทย เมื่อหมดสัญญาการทำงานก็ไม่พาภรรยาและบุตรคนไทยกลับไปด้วย เพราะมีครอบครัวในต่างประเทศอยู่แล้ว นักเรียนลูกครึ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นภาระแก่ทางโรงเรียน คณะภคินีจึงเริ่มตั้งงานอภิบาลผู้ยากไร้ และเด็กกำพร้าเหล่านี้ไปพร้อมๆ กันกับงานด้านการศึกษา¹

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ มีวิวัฒนาการและพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วง พ.ศ. 2478 เนื่องจากโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ได้ส่งนักเรียนเข้าสอบขึ้นประโยคมัธยมของ กระทรวงศึกษาธิการเป็นครั้งแรก นักเรียนสอบได้ทั้งหมดและยังสอบได้ติดอันดับที่ 1 ถึง 3 แผนก ภาษาทั่วประเทศด้วย นักเรียนที่สร้างชื่อเสียงได้แก่ ประคิน ชุมสาย ณ อยุธยา ประชุมพร ไซตริส และพยุง อิศรางกูร ณ อยุธยา ช่วง 10 ปี หลังจากนั้น ชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นที่รู้จักในสังคมไทย สมัยนั้น ผู้ปกครองต่างนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นมาอย่างรวดเร็ว และยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2547) โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์รับนักเรียนหญิงล้วนตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีจำนวนนักเรียน ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	มีนักเรียนจำนวน	466คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	มีนักเรียนจำนวน	460คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	มีนักเรียนจำนวน	443คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	มีนักเรียนจำนวน	468คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	มีนักเรียนจำนวน	440คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	มีนักเรียนจำนวน	521คน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	มีนักเรียนจำนวน	523คน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	มีนักเรียนจำนวน	593คน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	มีนักเรียนจำนวน	498คน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	มีนักเรียนจำนวน	428คน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	มีนักเรียนจำนวน	328คน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	มีนักเรียนจำนวน	366คน
รวมนักเรียนทั้งหมด		5,543 คน

¹ ร้อยปีที่ร้อยใจ คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ในประเทศไทย. (2541). หน้า 60 – 63.

โรงเรียนจะจัดนักเรียนเข้าชั้นคละกันโดยพิจารณาจากผลการเรียน ความประพฤติและพฤติกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสรู้จักเพื่อน และเรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกันที่หลากหลายในระดับชั้นเดียวกันให้มากที่สุด นักเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เป็นนักเรียนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรักใคร่สามัคคีกัน เคารพนอบน้อมคุณครู เคารพรุ่นพี่ให้เกียรติรุ่นน้อง มีมารยาทงาม มีคุณธรรม มีเมตตาและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสังคมผู้ด้อยโอกาส บรรดาศิษย์เก่ามักจะแวะเวียนมาเยี่ยมโรงเรียนภาคนี้และคุณครูอยู่เสมอ

บทที่ 4

บทบาทของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ในสังคมไทย

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ตั้งอยู่ที่ถนนคอนเวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ดำเนินงานทางการศึกษาในประเทศไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2450 โดยภคินีคณะเซนต์ ปอล เดอ ชาร์ตร เจริญก้าวหน้ามาโดยตลอด จนถึงปัจจุบัน ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก ผลิตเยาวชน พลเมืองที่มีคุณค่า มีคุณภาพออกสู่สังคมเป็นจำนวนมาก โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ดำเนินงานโดยใช้นโยบายผสมผสาน ตามจิตตารมณ์ของ คริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก จิตตารมณ์ของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ และหลักประชาธิปไตย ทำให้นักเรียนของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ มีลักษณะพิเศษ คือ รักและกตัญญูต่อ พ่อแม่ ครู อาจารย์ และโรงเรียน นอกจากนี้ ยังรู้จัก ช่วยเหลือและดูแลสังคมในโอกาสต่างๆ อีกด้วย ผลงานที่ปรากฏมี ดังต่อไปนี้

1. บทบาททางการศึกษา

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์บริหารการศึกษาโดยภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร จัดการศึกษาให้นักเรียน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เน้นความสำคัญของการฝึกอบรมนักเรียนให้เป็นคนดี ตามหลักการศึกษาคาทอลิก คือ การฝึกอบรมและสอนโดยเน้นความเป็นเลิศด้านคุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ และสติปัญญา ความสำคัญของบรรยากาศ และกระบวนการอภิบาล แพทย์ธรรม ควบคู่ไปกับการจัดการสอนวิชาคำนวณ วิชาคริสตศาสนา และวิชาพระพุทธศาสนา เน้นกระบวนการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้คุณค่าต่อการฝึกอบรมด้านจิตใจ การบูรณาการทางจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยม โดยจัดกิจกรรมคาทอลิก และกิจกรรมชมรมที่หลากหลาย ตามความสนใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เลือกตามความสมัครใจ ซึ่งสามารถพัฒนานักเรียนได้ในระดับดี ได้ใช้กระบวนการบูรณาการค่านิยมทางศาสนา ในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี

การศึกษากับการแพทย์ธรรม คือ การพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นสนามชีวิตที่อุดมไปด้วยบรรยากาศแห่งการแพทย์ธรรมและการอภิบาล ด้วยการจัดการสอนและกิจกรรมแบบบูรณาการ คุณธรรมจริยธรรม เป็นกระบวนการฝึกนักเรียนให้ได้ใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือชีวิตกลุ่ม โดยผ่านทางประสบการณ์การทำงานร่วมกันให้เป็นสนามแห่งประสบการณ์ เพื่อการค้นพบตนเอง และนำคำสอนที่ได้รับมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ดำเนินงานด้านการศึกษา ตามนโยบายการศึกษา คาทอลิก เพื่อการรับใช้ บริการสังคมและชุมชน การศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของคาทอลิกและ ค่านิยมของสังคม ทั้งฝึกสอนและฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถศึกษาคำพบค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม ตามศีลธรรมอันดี เพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผ่านทางบรรยากาศของ สถานศึกษาคาทอลิก และการบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่นในเขตพื้นที่ชุมชนชนบท ให้ความเอาใจ ใส่ต่อการจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นฐานในการจัดการ และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการฝึกอบรมโดยการจัดกิจกรรม เน้นการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมความรักเพื่อน มนุษย์รับใช้และช่วยเหลือผู้อื่น จัดกิจกรรมพัฒนาสังคม ชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องทุกปี การศึกษา รวมทั้งกิจกรรมเมตตาสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส คนยากจนและคนชราอย่างมีระบบ เน้นให้ความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ปกครอง และชุมชนร่วมมือกันพัฒนาคนยากจน ชาวเขาแถบชายแดน

การศึกษาคาทอลิกใช้การจัดการแบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างค่านิยมทางสังคมด้วย การปฏิบัติกิจกรรมเมตตาสงเคราะห์ และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสอย่างเป็นระบบ ด้วยการฝึก ปฏิบัติผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้และรู้ถึงค่านิยมด้วยตนเอง หรือจากการแบ่งปัน

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการประสานงาน การบริหารจัดการศึกษาแบบเครือข่ายความร่วมมือ ประสานงานระหว่างสถานศึกษาคาทอลิก ระหว่างกลุ่มโรงเรียน และการทำงานร่วมกันในระดับสภาการศึกษาคาทอลิก พบว่า ผู้บริหาร การศึกษาคาทอลิกมีศักยภาพในการทำงานแบบประสานงานเครือข่าย ได้ร่วมกันพัฒนา และ มาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นภารกิจเร่งด่วน มีการทำงานแบบร่วมมือ กันและประสานการทำงานร่วมกันดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเห็นผลงาน เห็นคุณค่าของ การจัดการศึกษา พัฒนาบุคลากรครูและผู้บริหาร ซึ่งได้ดำเนินการแบบร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนซึ่งดำเนินโดยผ่านองค์กรกลางนั้น เกิดผลงานในระดับปาน กลาง บุคลากรคาทอลิกมีคุณภาพและคุณวุฒิทางการศึกษา มีความเข้าใจในการจัดการศึกษา และร่วมมือในการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีขั้นตอน

ผู้บริหารของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มีความพร้อมในการบริหาร การทำงานแบบ รวมกลุ่มเพื่อร่วมมือกันในการจัดการศึกษา และพัฒนาบุคลากรในระดับดีพอสมควร พร้อมทั้งจะ ร่วมมือในการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีขั้นตอน ซึ่งสะท้อนการนำปรัชญาการศึกษาคาทอลิก เป็น หลักในการจัดการศึกษานั้นเป็นรูปธรรมด้วยกรรมการการทำงานเพื่อผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคมและรับใช้ ประเทศชาติเด่นชัดขึ้น ซึ่งมีผลงานทางด้านการศึกษา ดังนี้คือ

1.1 การได้รับรางวัล

ตั้งแต่ พ.ศ. 2450 เป็นต้นมา โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ มีผลงานที่ดีเป็นเลิศหลายด้าน ผู้ปกครองไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนเป็นจำนวนมาก จนต้องมีการสอบคัดเลือกเข้าเรียน ผลงานของโรงเรียนมีดังนี้ พ.ศ.2478 โรงเรียนได้ส่งเด็กนักเรียนของโรงเรียนจำนวน 3 คน เข้าสอบชั้นประโยคปริบัวร์น (ม. 8) ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นครั้งแรก เป็นนักเรียนจากกลุ่มฝรั่งเศส 2 คน กลุ่มอังกฤษ 1 คน ในจำนวน 3 คน ทวี รักติประกร สอบได้คะแนนยอดเยี่ยมในวิชาภาษาฝรั่งเศส ได้รับรางวัลจากสถานทูตฝรั่งเศส และสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ด้วย

พ.ศ. 2479 โรงเรียนได้เริ่มทดลองส่งนักเรียนสอบระดับชั้นประโยคมัธยมปริบัวร์น หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 11 คน ประคิน ชุมสาย ณ อยุธยา พยุง อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ลูเซีย ก๊อฟฟ์ ผลการสอบเป็นที่ภาคภูมิใจยิ่งนักเรียนของโรงเรียนสามารถสอบผ่านได้ทั้งหมด สอบได้เป็นที่ 1, 2 และ 3 ในแผนกภาษาต่างประเทศ จากจำนวนนักเรียนแผนกภาษาที่สอบทั่วประเทศ และได้รับทุนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเข้าเรียนต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ประคิน ชุมสาย และ ลูเซีย ก๊อฟฟ์ ยังได้รับรางวัลภาษาฝรั่งเศส อังกฤษยอดเยี่ยมจากสถานทูตฝรั่งเศส และสถานทูตอังกฤษอีกด้วย พ.ศ. 2510 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนกศิลปะและแผนกวิทยาศาสตร์ สอบไล่ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้คิดเป็นร้อยละ 100 ที่เข้าสอบแข่งขันระดับประเทศ ในระดับชั้นประโยคมัธยมปริบัวร์น หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ ระหว่าง พ.ศ. 2482 ถึง พ.ศ. 2486 กระทรวงศึกษาธิการยังได้อนุญาตให้โรงเรียนเปิดทำการสอนหลักสูตรนักเรียนฝึกหัดครูขึ้นอีกแขนงหนึ่ง เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถออกไปรับใช้สังคม และช่วยพัฒนางานการศึกษาของไทย อีกทั้งได้มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความสามารถ มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ทำให้ผลของการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ นักเรียนโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ส่วนหนึ่ง สามารถสอบชิงทุนและได้ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ณ ต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส แคนาดา และ ญี่ปุ่น เป็นต้น ในขณะเดียวกันนักเรียนอีกส่วนหนึ่งได้รับรางวัลหลายระดับ จากการเข้าร่วมแข่งขันทดสอบความรู้ทาง ด้านวิชาการในแขนงต่างๆ อาทิ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา และวรรณกรรม

พ.ศ.2511 โรงเรียนได้รับพระราชทานรางวัลจัดการศึกษาดี ประเภทมัธยมศึกษา และประถมศึกษา ครั้งที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียน ได้รับพระราชทานรางวัลเรียนดีอันดับสามของประเทศในปีเดียวกัน พ.ศ. 2513 โรงเรียนได้รับพระราชทานรางวัล

จัดการศึกษาดีประเภทมัธยมศึกษา

พ.ศ. 2513 โรงเรียนได้เริ่มการสอนคณิตศาสตร์แผนใหม่แก่นักเรียน ชั้นเตรียมประถมเป็นปีแรก และสอนสืบเนื่องจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2529 ได้รับพระราชทานรางวัลจัดการศึกษาดี ประเภทมัธยมศึกษา

พ.ศ. 2537 ได้รับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา และรางวัลโรงเรียนดีเด่นระดับประถมศึกษา

พ.ศ. 2544 – 2548 โรงเรียนผ่านการตรวจ มาตรฐานคุณภาพภายนอกสถานศึกษา นอกจากนี้ บรรดาศิษย์ที่เรียนจบไปแล้วยังได้ประสบความสำเร็จในชีวิตมากมาย เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ศิษย์เก่าเหล่านี้ยังคงแวะเวียนมาเยี่ยมเยียนคุณครูและโรงเรียนอยู่เป็นประจำ

1.2 การได้รับความนิยมน

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เป็นโรงเรียนที่ได้รับความนิยมน เนื่องจากบริหารงานโดยภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ซึ่งเป็นนักบวชที่เสียสละทำงานด้านการศึกษาอย่างจริงจัง มีความรักในการทำงาน มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง และมีความปรารถนาดีต่อลูกศิษย์ทุกคนเสมอภาคกัน โดยไม่เลือกชาติหรือศาสนาใด นักเรียนมีคุณภาพใฝ่รู้ใฝ่เรียน เชื่อฟังครูอาจารย์ นักเรียนที่จบระดับชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เมื่อทำงานจะมีประสิทธิภาพ เพราะในด้านภาษาต่างประเทศ แม้จะมีได้ศึกษาต่อต่างประเทศก็สามารถใช้ภาษาอังกฤษ และฝรั่งเศสได้ดี จึงทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการของบริษัท ห้างร้านที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษา ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจุดเด่นของโรงเรียน คือ ภาษาต่างประเทศ และการอบรมมารยาทความเป็นกุลสตรีเข้าสู่สังคมภายนอก จนเป็นที่ยอมรับ นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นบุตรของพ่อค้าและคนหบดี ซึ่งเป็นจุดสนใจทำให้บุคคลทั่วไปอยากเข้ามาอยู่ในสังคมที่ดีอยู่ในระดับเดียวกัน ผลจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่สามารถเข้าเรียนต่อได้จำนวนมาก นอกจากนี้บรรดาศิษย์เก่าได้เข้ามามีบทบาทในสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีส่วนในการสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียนเป็นอย่างมากเช่นกัน เช่น ดร.สิริกร มณีรินทร์ เคยดำรงตำแหน่งในกระทรวงศึกษาธิการ คุณหญิงสุดาวรัตน์ เกตุราพันธ์ เคยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในคณะรัฐบาล ดร.วิภา เชาตบุญชาติ เป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ด้านสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในสังคมปัจจุบัน

1.3 ศิษย์เก่าดีเด่น

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ได้ก่อตั้งมากว่าหนึ่งร้อยปี อบรมสั่งสอนลูกศิษย์จบจากโรงเรียนออกไปสู่สังคมมากมาย ส่วนใหญ่เป็นประชากรมีคุณภาพ ได้สร้างผลงานดีเด่นให้ประจักษ์ในสังคมหลายท่านดังจะขอยกตัวอย่าง ดังนี้

พ.ศ.	ชื่อ สกุล	รายการ	หน่วยงาน
2536	อ.ประคิน ชุมสาย ณ อยุธยา	- ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์	สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ
2537		- ได้รับเครื่องสมณ อสิริยาภรณ์ชั้นอัศวิน	สำนักวาติกัน
2501- 2537	อ.จิราภรณ์ โชติกเสถียร	- อาจารย์สอนภาษาฝรั่งเศสที่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	กระทรวงศึกษาธิการ
2537		- ได้รับเครื่องอิสริยาภรณ์ Palmes Academiques	รัฐบาลฝรั่งเศส
2519	คุณหญิงมาลี พันธุมจินดา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	- ได้ตำแหน่ง “นายจ้างแห่งปี”	สมาคมเลขาธิการสตรีแห่งประเทศไทย
2522		- ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จตุตถจุลจอมเกล้า	สำนักพระราชวัง
		- ได้รับเครื่องสมณอิสริยาภรณ์ชั้นอัศวิน	สำนักวาติกัน
2523	ท่านผู้หญิงพึงใจ สนิทวานนท์	อธิการวิทยาลัยครูพระนคร	กระทรวงศึกษาธิการ
2536	ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์	ประธานมูลนิธิปรีดี พนมยงค์	
2536	คุณภัทรา พุฒิพรรณพงศ์	กงสุลกิตติมศักดิ์ ประเทศสาธารณรัฐสโลวีเนีย ประจำประเทศไทย จนกว่าจะสละตำแหน่ง	กระทรวงการต่างประเทศ
2536 - ปัจจุบัน	ดร.มัทนา สาสดีวัตร	กรรมการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา	ทบวงมหาวิทยาลัย
2537	คุณสุพรรณิ กิจเจริญ	- ได้รับเครื่องสมณ อสิริยาภรณ์ชั้นอัศวิน	สำนักวาติกัน
	ดร.นงลักษณ์ พินัยนิติศาสตร์	- เป็นวิศวกรสตรีไทย ท่านแรกที่เข้าร่วมโครงการสถานียไทยคม (เป็นสถานียรับสัญญาณจากดาวเทียม แห่งแรกของไทย)	สถานียไทยคม
2541	คุณเดือนฉาย คอมนันตร์	- ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณเป็นสตรีตัวอย่างประจำปี 2541	มูลนิธิเพื่อสังคมไทย
2543		- ได้รับโล่เกียรติคุณในฐานะ “แม่ตัวอย่าง” ปี 2543	สภาภาคไทย
		- ได้รับการคัดเลือกเป็นแม่ดีเด่น ประจำปี 2543 ในส่วนกลางประเภทแม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม	สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

2. บทบาทด้านสังคม

สถานศึกษาได้ส่งเสริมให้นักเรียนและผู้ปกครองได้มีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์โดยมีการจัดกิจกรรมแบ่งปันน้ำใจ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นกิจกรรมร่วมมือกันระหว่างครู ผู้ปกครองนักเรียนไปเยี่ยมเยียนผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ เพื่อแบ่งปันความสุขให้แก่ผู้อื่น โดยมอบสิ่งของที่จำเป็นพูดคุยเพื่อเป็นกำลังใจ ด้วยการจัดการศึกษาของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์มุ่งสอนให้นักเรียนมีความรัก การแบ่งปันและความเสียสละเพื่อสังคม โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติและสรุปผล ดังนี้

2.1 กิจกรรมของนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อสังคม

โรงเรียนจะส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้ทำงานร่วมกันระหว่างคุณครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีกัน โดยมีการประชุมวางแผนงานร่วมกัน กิจกรรมที่ทำร่วมกันมี ดังต่อไปนี้

1. มอบสิ่งของเด็กชุมชน ศูนย์เด็กปฐมวัย เมอร์ซี่ จัดกิจกรรมและมอบสิ่งของให้แก่ นักเรียนโรงเรียนชุมชนร่มเกล้าคลองเตย
2. เยี่ยมและมอบสิ่งของให้คนชราที่สถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุพระวิสุทธิวงศ์ เยี่ยมและมอบสิ่งของให้คนชราที่สถานสงเคราะห์บ้านบางแค กรุงเทพฯ
3. จัดกิจกรรมและมอบสิ่งของให้คนตาบอดที่ศูนย์คนตาบอดพระมหาไถ่ จังหวัดชลบุรี จัดกิจกรรมและเยี่ยมและมอบสิ่งของให้กับหญิงตาบอด ณ ศูนย์ฝึกอาชีพหญิงตาบอด สามพราน จังหวัดนครปฐม
4. เยี่ยมและมอบสิ่งของให้ทหารและผู้ป่วยที่โรงพยาบาลพระมงกุฎ จัดเลี้ยงอาหารและแจกของขวัญให้กับเด็กชุมชนพระราม 3
5. กิจกรรมนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4

5.1 บำเพ็ญประโยชน์ตามสถานที่ต่างๆ ตามแต่ในกลุ่มนักเรียนจะตกลงกัน เช่น สถานสงเคราะห์คนชรา สถานเด็กกำพร้า โรงพยาบาล ฯลฯ โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของนักเรียนด้วย

5.2 กิจกรรมดอกรักบ้าน มุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรมให้นักเรียนรู้จักการแบ่งปัน มีใจเมตตา เสียสละเพื่อส่วนรวม และเป็นความร่วมมือร่วมใจ ในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี ร่วมกับท่านผู้ปกครองกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อหาทุนช่วยผู้ยากไร้ตลอดปีการศึกษา ได้แก่ ช่วยผู้สูงอายุที่หมู่บ้านสองคอน จังหวัดมุกดาหาร ช่วยเหลือศูนย์พักเด็กชาวไทยภูเขา “บ้านพักนักเรียนไกลบ้าน” และข้าวสารสำหรับนักเรียน บ้านปะน้อยปู ตำบลอุสุ อำเภอสองยาง จังหวัดตาก ช่วยสานต่อโครงการไถ่ชีวิตโค กระบือ ที่แม่สอดและหมู่บ้านสองคอน กิจกรรมด้วยรักและ

ห่วงใย... ภัยภาคใต้ ร่วมบริจาคทุนทรัพย์ และเครื่องอุปโภคบริโภค ช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่สาม จังหวัดภาคใต้ และเจ้าหน้าที่ทหารปฏิบัติงาน

2.2 กิจกรรมร่วมกับชุมชน

กิจกรรมนี้โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อปลูกฝังให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองรู้จักเสียสละ และ แบ่งปัน ความสุขเพื่อผู้อื่น ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลายให้ได้ปฏิบัติ ร่วมกันด้วยความสมัครใจ

กิจกรรมร่วมกับชุมชนคือร่วมงาน “มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม”
ร่วมงานเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

มูลนิธิ 5 ธันวาคมหาราช ร่วมจัดการแสดง ณ ห้องสนามหลวง ร่วมกับกลุ่มโรงเรียน เอกชนกลุ่มที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จัดโครงการ “วัฒนธรรมไทย” ประกวดมารยาทไทยทุกระดับชั้น ร่วมโครงการนครหลวงไทย อนุลักษณ์เอกลักษณ์ไทย ประกวด มารยาท ณ ธนาคารนครหลวงไทย

สอนเด็กด้วยโอกาสจากชุมชนเจ้าพระยาทุกวันเสาร์

กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ให้กับเด็กด้วยโอกาส เช่น จัดกิจกรรม วันเด็กสถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษามีผู้รับผิดชอบ หรือจัดหน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริม ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน

กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนเครือข่ายผู้ปกครองสัมพันธ์

กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

กิจกรรมวันดอกรักบ้านกิจกรรมส่งเสริมดำรงรักษาสืบสานศิลปวัฒนธรรม และ ประเพณีไทย

โครงการสานงานแม่ฟ้าหลวงห่วงชาวเขาและเหล่า ตชด.

โครงการสานงานแม่ฟ้าหลวงชาวเขาและเหล่า ตชด. เป็นโครงการต่อเนื่อง เพื่อ ช่วยเหลือ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้ด้อยโอกาส สัมผัสชีวิตชาวไทยภูเขา และเป็นกำลังใจตำรวจ ตระเวนชายแดน ปีการศึกษา 2537 ชาวไทยภูเขาเผ่าปากเกอะญอ จังหวัดตาก พ.ศ. 2538 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนโคกแสง จังหวัดสุรินทร์ ชาวไทยภูเขาเผ่าปากเกอะญอ จังหวัด เชียงใหม่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านป่าโคกจิก จังหวัดสุรินทร์ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้างชำปะโต จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2539 ชาวไทยภูเขาเผ่าปากเกอะญอ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2540 ชาวไทยภูเขาเผ่าปากเกอะญอ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2541 ชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอดำ และปะห่อง จังหวัดเชียงใหม่ ชาวไทยภูเขาเผ่าปากเกอะญอ จังหวัดสุพรรณบุรี ตำรวจตระเวน

ชายแดนบ้านนอแลพรมแดนไทยพม่า จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2542 ชาวไทยภูเขาเผ่าลัวะ จังหวัดน่าน พ.ศ. 2543 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแพกตระค้อ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคลองน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชาวไทยภูเขาเผ่ากระหรั่ง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โครงการไถ่ชีวิตโค – กระบือ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำ โดยเฉพาะแถบทวีปเอเชียต่างได้รับผลกระทบทั่วกัน เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงประทานให้ประชาชนตั้งมั่นดำรงชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนมากที่สุดและเน้นคนส่วนใหญ่ของประเทศ คือ ภาคเกษตรกรรมการนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาดำเนินการอาจเป็นไปได้ยาก เนื่องจากราคาและสภาพน้ำมันแพง เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรให้มีโค – กระบือไว้ช่วยงานในยามนี้ จึงเป็นการหาทางออกได้ระดับหนึ่ง ฝ่ายกิจการนักเรียนงานปกครองจึงจัดกิจกรรมไถ่ชีวิตโค – กระบือ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมายุครบ 72 พรรษาในวันที่ 5 ธันวาคม 2542 จะมีพิธีมอบโค- กระบือให้เกษตรกรผู้ยากจนได้ไว้ใช้แรงงาน

ส่วนโครงการที่โรงเรียนดำเนินเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสและพัฒนาส่งเสริมการศึกษา คุณภาพชีวิตในสังคมให้ดีขึ้นนั้น โรงเรียนได้ดำเนินงานร่วมกับสมาคมศิษย์เซนต์โยเซฟคอนเวนต์และสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ซึ่งมีผลงานที่ปรากฏ คือ

โครงการ สานงานแม่ฟ้าหลวง ห่วงชาวเขาและเหล่า ดชด. นโยบายทางการศึกษาของเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ข้อที่สอง “การศึกษาให้นักเรียนรู้จักตนเอง เข้าใจและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัย มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจ และพยายามช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม และพร้อมที่จะร่วมมือในกิจกรรมทั้งด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ อันจะอำนวยประโยชน์แก่ปวงชน” เพื่อเป็นการสืบสานงานของสมเด็จพระย่าแม่ฟ้าหลวงของปวงชนชาวไทย ที่ทรงห่วงใยต่อชาวเขา และตำรวจตระเวนชายแดน งานปกครองได้จัดกิจกรรมเพื่อฝึกให้นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบต่อตนเอง มีระเบียบวินัย รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักการรับใช้สังคม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อชาวเขา เห็นความสำคัญและความเสียสละของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งทำหน้าที่ปกป้องแผ่นดินไทยและยังทำหน้าที่เป็นครูสอนนักเรียนที่ชายแดนอีกด้วย

โครงการดอกรักบ้าน จากการจัดโครงการดอกรักบ้านขึ้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 ทำให้สามารถสร้างถาวรวัตถุอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ยากไร้ส่วนรวมในชนบทได้ใช้อย่างคุ้มค่า จึงมีการจัดทำเงินกองทุนขึ้นมาพัฒนาโครงการได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต

ของเยาวชนผู้ยากไร้ได้ระดับหนึ่ง ทางโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์จึงเป็นสื่อกลางในการจัดให้มีโครงการดอกรักบานต่อไปอีก ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียน ผู้ปกครอง ที่มีความสามารถช่วยเหลือผู้ยากไร้ ได้แสดงเมตตาธรรม รวมทั้งคณะผู้บริหารและครูร่วมจัดกิจกรรมในการหาทุนสร้างถาวรวัตถุ เพื่อผู้ยากไร้ต่อไป พ.ศ. 2537 อาคารดอกรักบาน จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2538 บ้านดอกรักบาน 2 แม่ท้อ อำเภอมะเขาะ จังหวัดตาก พ.ศ. 2539 บ้านดอกรักบาน 3 อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2540 บ้านดอกรักบาน 4 โรงเรียนหนองไผ่วิทยานุสรณ์ ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2541 บ้านดอกรักบาน 5 โรงเรียนบ้านขอบด้ง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2542 เปิดบ้านดอกรักบาน 6 รองผู้ว่าฯ จังหวัดน่าน รับมอบ ระหว่างวันที่ 10 – 13 มิถุนายน โรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน พ.ศ. 2543 เปิดบ้านดอกรักบาน 7 ผอ. การประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว รับมอบ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษาจอมราชัน โรงเรียนบ้านไทยสามัคคี ตำบลโคกลาน อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2543 โรงเรียนบ้านคลองหว่า ตำบลทับพริก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กำลังดำเนินโครงการ บ้านดอกรักบาน 9 ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

โครงการสานใยฝัน วันรักป่า ถวายแด่องค์พระมหาภูมิพล ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชการที่ 9 แห่งบรมราชจักรีวงศ์เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2489 นับเป็นมหามงคลอันพิเศษ ยิ่งความปลื้มปิติอย่างยิ่งแก่ปวงชนชาวไทย และจากนโยบายทางการศึกษาของ เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ข้อที่สี่ “มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรัก และความกตัญญูต่อสถาบันของตน สามารถฝึกกำลังรับผิดชอบร่วมกับผู้อื่น รู้จักปรับตัวเรียนรู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่และเสียสละ เพื่อความเจริญของส่วนรวม” ฝ่ายกิจการนักเรียนได้จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติเพื่อสนอง “โครงการปลูกป่าถาวร เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงครองราชปีที่ 50”

โครงการธนาคารคุณธรรม ธนาคารนับเป็นสถานที่ที่ผู้คนรู้จักกันดีในลักษณะรับฝากเงินและสิ่งของ เป็นแสดงถึงความมั่งมีทางวัตถุ วัตถุสิ่งของเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตมนุษย์ฉันใด คุณธรรมก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ฉันนั้น เพราะมนุษย์จะมีความสุขได้จะต้องมีคุณธรรมในใจตน และเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การสำรวจว่าใครเป็นผู้มีคุณธรรมมากกว่ากันผู้นั้นก็ถือได้ว่าเป็นผู้ร่ำรวยมั่งคั่งในความสุข นอกจากนี้ จากปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าถึงสัจธรรม ดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบ สุภาพ เรียบง่าย และเปี่ยมด้วยเมตตาธรรม ดังนั้น ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน งานปกครองจึงจัดโครงการธนาคารคุณธรรมขึ้นมา เพื่อรับฝากคุณงามความดีของนักเรียน และมีกลยุทธ์ในการทำให้นักเรียนได้สำรวจตนเองจากคุณสมบัติของผู้เรียนได้ว่าเป็นผู้มีคุณธรรมครบถ้วน อีกทั้งยังทำให้นักเรียนเกิด

ความปิติในคุณค่าของตนเอง จากการได้ลงบันทึกความดี โดยมีครูภายในโรงเรียนและผู้ปกครองเป็นผู้รับรอง และรับฝากในสมุดธนาคาร ซึ่งสามารถเก็บไว้เป็นที่ระลึกอันงดงามตลอดไป

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เป็นโรงเรียนราษฎร์ที่มีบทบาททั้งด้านการศึกษาและสังคม เห็นได้จากการที่นักเรียนของโรงเรียนได้รับรางวัลดีเด่นทางด้านการศึกษา และมีศิษย์เก่าหลายคนที่มีผลงานดีเด่นทางด้านต่างๆ อันนำมา ซึ่งประโยชน์ต่อสังคมไทย

บทที่ 5

สรุป

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เป็นโรงเรียนหนึ่งในเครือของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ซึ่งเป็นกลุ่มคณะนักบวชสตรีในคริสต์ศาสนา ที่เดินทางมาจากประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ. 2441 และก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เมื่อ พ.ศ. 2450 บริเวณถนนคอนเวนต์ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จากการสอนที่เน้นทางด้านภาษาอังกฤษ และฝรั่งเศส ในระยะแรก อย่างได้ผล ประกอบกับการอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างเอาใจใส่ ได้สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน จนเป็นที่นิยมส่งบุตรหลานเข้ามารับการศึกษานในโรงเรียน เป็นโรงเรียนหญิงที่ได้รับความนิยมมาก โรงเรียนหนึ่ง เพราะมีสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ในพ.ศ. 2480 โรงเรียน ได้รับการรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาล และได้นำหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นแม่บทในการเรียนการสอน และ พ.ศ. 2493 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ได้เป็นโรงเรียน หญิงที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง มีนักเรียนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี และได้เปิด สอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6

นอกจากจะดำเนินการด้านศึกษาแล้ว โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ยังได้ดำเนินงาน ด้านการสงเคราะห์ควบคู่กันไปด้วย คือ การให้โอกาสกับผู้ยากไร้ และเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในงานด้านสังคมสงเคราะห์ของโรงเรียนด้วย

จากการดำเนินงานที่ยึดพันธกิจของโรงเรียน ซึ่งได้ปลูกฝังนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามและส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ทำให้นักเรียน สามารถใช้หลักสันติธรรมในการอยู่ร่วมกัน ส่วนทางด้านการบริหารงาน และด้านวิชาการของ โรงเรียน ได้จัดให้มีความก้าวหน้าทันสมัยและมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในโรงเรียนให้มีความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชาและงานที่รับผิดชอบ ทั้งยังให้การสนับสนุนและส่งเสริมแหล่งความรู้ ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียน นอกจากนี้ยังจัดให้มีศูนย์ความรู้ที่เอื้อต่อการแสวงหา ความรู้ได้อย่างกว้างขวางและจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ในสาขาวิชา การต่างๆ ด้วย สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้โรงเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ นำมาซึ่งชื่อเสียงอันเป็นที่ นิยมของคนในสังคมและส่งบุตรหลานมาเรียน

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ได้ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพแก่สังคมไทย และสามารถ ช่วยเหลือสังคมได้อย่างกว้างขวาง นับเป็นการช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนไทย ภายใต้ หลักปรัชญาของโรงเรียน คือ “ศึกษาดี มีวินัย ใจเมตตา ใฝ่หาคุณธรรม เลิศล้ำการงาน” เป็นผลให้

เยาวชนที่จบออกไปเป็นพลเมืองดี สร้างผลงาน และชื่อเสียงไว้ ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจที่มีคุณค่าของสังคมไทยต่อไป

ภาพประกอบ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ได้รับพระมหากรุณา เป็นล้นพ้นจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุหลายพระองค์ ได้เสด็จเยี่ยมชมกิจการต่างๆ หลายวาระและโอกาส ยังความปราบปลื้มแก่บรรดาเซอร์ คณาจารย์ และนักเรียนของโรงเรียนเซนต์คอนเวนต์เป็นล้นพ้น

ที่มา : จากหนังสือ 72 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2522.

ภาพประกอบ 2 ภาพเซอร์แซง ซาเวียร์ ภคินีผู้ก่อตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
ที่มา : จากหนังสืออนุสรณ์ 50 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2500.

ภาพประกอบ 3 ภาพเซอร์วาเลนติน มุ่งหมาย อธิการิณีและอาจารย์ใหญ่ปัจจุบัน
ที่มา : บันทึกภาพที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2545.

ภาพประกอบ 4 ภาพหอประชุม Trinity Hall
ที่มา : บันทึกภาพที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2545.

ภาพประกอบ 5 แผนที่ตั้งโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
 ที่มา : บันทึกภาพที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2545.

ภาพประกอบ 6 ภาพนักเรียนโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ในระยะแรก

ที่มา : จากหนังสืออนุสรณ์ 60 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์.

เครื่องแบบนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ป.1- ป.4

ภาพประกอบ 7 ภาพเครื่องแบบนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ที่มา : บันทึกภาพที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2545.

ภาพประกอบ 8 ภาพเครื่องแบบนักเรียนชั้นประถมปลายและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ที่มา : บันทึกภาพที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2545.

ภาพประกอบ 9 ภาพเครื่องแบบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ที่มา : บันทึกภาพที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2545.

ภาพประกอบ 10 ภาพโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
ที่มา : บันทึกภาพที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. 2545.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จันทร์เพ็ญ ชีรานนท์. (2536). การศึกษาความคิดเห็นเชิงประเมินของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิตตารมณการศึกษาของโรงเรียนในเครืออากินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร. (2534). กรุงเทพฯ: อัสสัมชัญการพิมพ์.
- บาทหลวงอาเดรียง โลเน. (2546). ประวัติมิสซังกรุงเทพฯ ค.ศ. 1662 – 1811. ฝ่ายการศึกษา มิสซังกรุงเทพฯ.
- บุษบา ชูวิรัช. (2532). สภาพและปัญหางานด้านการรักษาระเบียบวินัยนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเครืออากินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา เมธาวัชรเมศย์. (2544). สถาบันศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกกับภารกิจของการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- พลบปลีง มูลศิลป์. (2523). ความสัมพันธ์ไทย – ฝรั่งเศส สมัยอยุธยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- เพ็ญจันทร์ ภูมิเทศ. (2544). เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. งานวิจัยโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์.
- ยุวดี วงศ์สว่าง. (2539). ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์. (2529). 60 ปี โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ดอนแวนต์. กรุงเทพฯ: หอรัชนัยการพิมพ์.
- โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. (2522). 72 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. กรุงเทพฯ: จิระการพิมพ์.
- . (2525). 75 ปี เซนต์โยเซฟคอนเวนต์. กรุงเทพฯ: จิระการพิมพ์.
- . (2530). 80 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. กรุงเทพฯ: พลพันธ์การพิมพ์.
- . (2530). อนุสรณ์เซนต์โยเซฟคอนเวนต์. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- . (2530). อัสสัมชัญเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ 1907 – 1987. กรุงเทพฯ: พลพันธ์การพิมพ์.

โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. (2541). *นฤติพรรษ ศรีสวัสดิ์เซนต์โยเซฟ*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์น
การพิมพ์.

----- . (2543). *เซนต์โยเซฟ สู่ปี 2000*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

----- . (2543 – 2545). *ธรรมนูญโรงเรียน*.

----- . (2546). *รายงานประจำปี*.

----- . (2546 – 2550). *แผนพัฒนา*.

----- . (ม.ป.ป.). *คู่มือการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง*.

ลาเก วิกเตอร์; และ เบร์รี่ มาริอุส. (2539). *ประวัติพระศาสนจักรในประเทศไทย*. ฉะเชิงเทรา:
แม่พระยุคใหม่.

วัดอัสสัมชัญ. (2512). *ที่ระลึกงานสุวรรณสมโภชอาสนวิหารอัสสัมชัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
อัสสัมชัญ.

----- . (2538). *วัชรสมโภชอาสนวิหารอัสสัมชัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อัสสัมชัญ.

สหพันธ์อธิการเจ้าคณะนักบวชในประเทศไทย. (2545). *นักบวชหญิงชายในประเทศไทย*.

กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สหพันธ์อธิการเจ้าคณะแห่งประเทศไทย. (2545). *นักบวชหญิงและชายในประเทศไทย*.

กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สายอรุณ ผิวเกลี้ยง. (2538). *พัฒนาการของการศึกษาที่จัดโดยภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
ในประเทศไทย พ.ศ.2441 – 2537 การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

(สารัตถศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานสารสาสน์. (2510). *ประวัติพระศาสนจักรสากลและพระศาสนจักรในประเทศไทย*.

กรุงเทพฯ: บริษัทไทยหัตถการพิมพ์ จำกัด.

สุรัชย์ ชุมศรีพันธ์. (2546). *ประวัติพระศาสนจักรไทย*. กรุงเทพฯ: อัสสัมชัญการพิมพ์.

อาเดรียง โลเน. (2539). *ประวัติมิสซังกรุงสยาม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตราของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร

ตราของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร

สัญลักษณ์ของคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร เป็นรูปสี่เหลี่ยมมีโล่อยู่ตรงกลาง ความหมายของโล่ เป็นดังนี้

ข้างบนสุดเป็นรวงข้าวตั้งตรง สูงเท่ากัน 4 รวง บ่งบอกถึงความซื่อสัตย์ ความราบเรียบและความเท่าเทียมกันในหมู่ภคินี 4 คนแรก

รวงข้าวเขียวสด คือ การเริ่มต้นของภคินี ที่แม้จะเยาว์วัย แต่ทำงานหนักเกินกำลังเพื่อเป็นการพลีชีพ ประดุจเมล็ดพืชเล็กๆ ที่ตกสู่ดิน

พื้นสีทอง คือ ความสว่างที่เจิดจ้า หลังวันแห่งความมืดมนที่ต้องทวงรบบอส (Beauce)

สีฟ้า เป็นสีของพระมารดาที่ภคินีรัก เธอพิสูจน์ความรักนี้ด้วยการสวดส่ายประจำและเลียนแบบพระมารดา

เดอ ชาร์ตร เป็นชื่อที่ 2 บอกถึงบ้านแม่ ซึ่งเป็นหัวใจและศูนย์รวมเอกภาพของภคินีตั้งอยู่ใกล้อาสนวิหารพระมารดาแห่งชาร์ตร

สีแดง คือ สีแห่งความรัก สีเลือด เลือดแห่งความตาย และความกล้าหาญของนักบุญเปาโล มรณสักขี องค์อุปถัมภ์ของภคินี ผู้ถือดาบแห่งพระวาจา ชูรับความมีชัย บนจุดหมายของท่านที่เปิดอยู่ มีคำจารึกว่า “จงเป็นทุกอย่างสำหรับทุกคน” บ่งบอกถึงฐานะ “ผู้รับใช้” ของภคินีในการนำมนุษย์ให้รอด เพื่อเกิดเกียรติพระเจ้า

บทจุดหมายที่เปิดอยู่ มีคำจารึกว่า “จงเป็นทุกอย่างสำหรับทุกคน” บ่งบอกถึงฐานะผู้รับใช้ของภคินีในการนำมนุษย์ให้รอด เพื่อเทอดพระเกียรติพระเจ้า

ภาษาฝรั่งเศส 3 คำ คือ REGULARITE (ซื่อสัตย์) SIMPLICITE (ราบเรียบ) TRAVAIL (การงาน) เป็นการเตือนใจ ให้ยึดถือและปฏิบัติในคุณธรรมของความซื่อสัตย์ สุภาพ รียบร้อย และขยันขันแข็งในการทำงาน

ภาคผนวก ข

ตราของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์

ตราของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์

ตราของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ประกอบด้วยปริมณฑลภายในวงกลม มีเส้นขอบ และมีเส้นโค้งขึ้นลง ประดับรอบนอกบังเกิดเป็นกลีบเจ็ดกลีบ กลางปริมณฑลมีโล่ป้องกันศัสตราวุธ ภายในโล่แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนบน มีอักษร ซ.ย. อยู่หน้าเส้นตรงตั้งส่วนกลาง เว้นว่างส่วนล่าง มีตะเกียงเปล่งประทีปวางอยู่บนหนังสือสองเล่มซ้อน มีเส้นนอนเป็นฐาน มีดาบขัดอยู่หลังได้ปลายดาบปรากฏที่ด้านบนขวา ด้ามดาบปรากฏอยู่ที่ด้านล่างซ้ายมองเห็นใบไม้ทอดปลาย ด้านบนซ้ายและด้านล่างขวา

ความหมายวงกลม คือ ความมุ่งหมายรวมกันในการพัฒนาเยาวชน ให้เป็นบุคคล ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามคุณค่า แห่งศาสนธรรม วัฒนธรรมและวิชาความรู้ ขณะเดียวกันก็ หมายถึง การรวมศรัทธาธรรมของนักบวชเข้ากับความรักของผู้ปกครอง เมตตาธรรมของครู และการแสวงหาความรู้ความเจริญของนักเรียน

เส้นประดับเจ็ดกลีบ แทนพระคุณเจ็ดประการของพระจิตเจ้า คือ พระราชดำริ สถิติปัญญา ความคิดอ่าน กำลัง ความรู้ ความศรัทธา ความยำเกรง

โล่ แสดงนัยของคุณธรรมว่าความรู้เป็นเครื่องป้องกันภัย

ดาบคม คือ ปัญญา ด้ามคือสติ ดาบนี้นี้เป็นเครื่องประหารความเขลา และความไม่ชอบธรรมทั้งหลาย และป้องกันตนเองด้วยดาบที่อยู่ทางซ้าย จึงต้องใช้ด้วยความสุขุมคัมภีร์ ภาพและอย่างองอาจกล้าหาญ

ใบไม้ แทนใบมะกอก ใบของพืชคือส่วนที่ทำหน้าที่หายใจ ใบมะกอกจึงแทน การดำรงชีวิตในสันติสุขและเพื่อสันติสุข

หนังสือสองเล่ม แทนคู่มือปลูกฝังคุณค่าทางจิตใจ และคุณค่าทางวิชาชีพ ความสมดุลของคุณค่าทั้งสอง เปรียบประดุจตะเกียงที่เปล่งแสงสว่างนำชีวิตไปสู่ถูกทาง

ภาคผนวก ค

สัญลักษณ์ดอกลิ้น (Fleur Delis)

สัญลักษณ์ดอกกลีลี (Fleur Delis)

ความหมาย จุดหมายของมนุษย์ คือ การรู้และเข้าถึงสัจธรรม ด้วยการดำเนินชีวิต มีระเบียบวินัย สุภาพรียบเรียบร้อยประกอบการทำงาน และเปี่ยมด้วยเมตตาธรรม

ดอกกลีลี ฟูตขึ้นจากดิน ชูก้านตรงสู่ความไพศาล และความสว่าง มีดอกสีขาว ที่งดงามให้เป็นที่ชื่นชมเปรียบได้กับปรัชญาชีวิตว่า เจ้าของชีวิตรำพึงพัฒนาตนด้วยความตรง สองประการ คือ ซื่อตรง และเที่ยงตรง มีความถ่อมตนสุภาพ และหนักแน่นอยู่เนื่องนิตย์ ดัง แผ่นพื้นพสุธา มีความบริสุทธิ์สดใสเป็นความงามประจำตน และเป็นแบบฉบับ แม้ต้นกำเนิดจะอยู่ในที่อับ ก็พึงเจริญชีวิตสู่ความสว่างให้เป็นแบบฉบับงดงามเป็นที่ประจักษ์

ดอกกลีลี จึงเป็นดอกไม้ประจำโรงเรียน หมายถึง ความซื่อตรง เที่ยงตรง ถ่อมตน สุภาพ มีความบริสุทธิ์สดใส เป็นแบบฉบับอันดีงาม

ภาคผนวก ง

สีประจำโรงเรียน

สีประจำโรงเรียน

สีประจำโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ คือ สีน้ำเงิน และสีเหลือง มีความหมายเตือนใจให้คำนึงถึงคุณธรรมสำคัญหลายประการ

เบื้องต้น สีทั้งสองเป็นสีเปรียบเทียบได้ดังหลักการของทุกสิ่งทุกอย่างในทางวิชาการ ว่าด้วยทฤษฎีเรื่องสี เมื่อนำสีทั้งสองผสมกันในอัตราส่วนที่เท่ากันจะได้สีใหม่อีกหนึ่งสี คือ สีเขียว ซึ่งเป็นสีของพืชต่างๆ เป็นสัญลักษณ์ของความมีชีวิต

ต่อมาได้มีการกำหนดให้สีเป็นสัญลักษณ์ของคุณค่าต่างๆ ธงไตรรงค์ ก็ได้มีการกำหนดสัญลักษณ์ไว้ในสมัยต้นประชาธิปไตยว่า “น้ำเงิน คือ สีประจำชาติ” ในภาคตะวันตกของทวีปเอเชียก็ถือว่าสีน้ำเงิน คือ สีของความรักดี เป็นสีของจารีตนิยม เป็นสีแสดงความสามารถ และเกียรติยศ ประชาชนจำนวนมากผู้ใช้แรงงานถือว่าเป็นฝ่ายเสื้อคอสีน้ำเงิน ตลอดจนกฎหมายที่เคร่งครัดธรรมก็เรียกขานกันว่า กฎหมายสีน้ำเงิน

สีน้ำเงิน จึงเป็นสีแสดงถึงความดีงาม ความสงบสำรวม ความมีกฎเกณฑ์ ความเป็นเลิศและความเป็นฝ่ายข้างมาก

สีเหลือง เป็นสีของวุฒิภาวะ หรือความเจริญเต็มที่ เป็นสีของความสว่าง เป็นสัญลักษณ์ของธรรมะถือได้ว่า เป็นสีของชีวิตใหม่ เช่น อรุณของทวารวดี อันหมายถึงการเริ่มต้น

สรุปสี ประจำโรงเรียน คือ น้ำเงิน-เหลือง หมายรวมถึง การดำรงตนอยู่ในธรรมะ ด้วยความสงบ สำรวม มีความเป็นผู้ประกอบกิจการที่มุ่งสู่ความดี ความสามารถ รักษาศักดิ์ศรี เฉพาะตนและส่วนรวม ด้วยความซื่อตรง พร้อมทั้งจะปรับปรุงตนให้ดีขึ้นทุกวัน ความเป็นบุคคล ตั้งอยู่ในศีลธรรม คือ เกียรติยศของบุคคล

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางพึงพิศ ภูมิจิตร
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2503
สถานที่เกิด	จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	29 ศาลาแดง ซอย 1 ถนนสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูผู้สอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษากรุงเทพฯ
พ.ศ. 2526	ปริญญาตรี สาขาสังคมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ